ମୂଳଶବ୍ଦବୋଧିକା

ଶ୍ରୀ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ରଥ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ

୧୯୦୧

ଭୂମିକା

ପଣ୍ଡିତ ବିଭାଗର ଦ୍ୱୈବାର୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷା (୧୮୯୯)ର ଅଧ୍ୟାପନା ଦିନ ଓଡ଼ିଶା ସ୍କୁଲ ସମୂହର ଭୂତପୂର୍ବ ଇନିସପେକ୍ଟର କବିବର ରାୟ ରାଧାନାଥ ରାୟ ବାହାଦୁର ମହୋଦୟ ପ୍ରସଙ୍ଗକ୍ରମେ ମୋତେ ଗୋଟିଏ ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ ଶବ୍ଦର ମୂଳ ଶବ୍ଦ ପଚାରିଥିଲେ । ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ଉତ୍ତର ଦାନରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲି । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଏହି ମୂଳ ଶବ୍ଦାନୁସନ୍ଧିତ୍ସା କ୍ରମଶଃ ବଳବତୀ ହେବାରୁ ଅବସର କ୍ରମେ ତହିଁରୁ କେତେକ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏ ପୁସ୍ତକରେ ପ୍ରକାଶ କଲି । ଯଦି ଏତଦ୍ଵାରା ସାଧାରଣଙ୍କର କିଛି ଉପକାର ହୁଏ ତେବେ ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହେବ ।

ଏଥିରେ ଯାହା ତ୍ରୁଟି ଅଛି, ତାହା ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣରେ ସଂଶୋଧିତ ହେବ ଏବଂ ଆକାର ମଧ୍ୟ ଯଥାସମ୍ଭବ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେବ . . .

ପରିଶେଷରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ଏହି ଯେ ମୋର ପୂଜ୍ୟପାଦ ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମଧୁସୂଦନ ଦାଶ, ବି. ଏ. ମହୋଦୟ ଏହାର ସଂଶୋଧନାଦିରେ ସହଯୋଗ କରି ଥିବାରୁ ତାହାଙ୍କ ନିକଟରେ ଚିରଋଣୀ ରହିଲି ।

ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ରଥ

(ମତାମତ)

ତ୍ରିବିଧ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଉତ୍କଳ ଭାଷାର ଶବ୍ଦ ସମୁଚ୍ଚୟ ସମୁତ୍ପନ୍ନ ଯଥା (୧) ମୌଳିକ, (କ - ସଂସ୍କୃତରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ, ଖ - ସଂସ୍କୃତରୁ ପ୍ରାକୃତ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ) (୨) ଦେଶଜ (କ - ଆର୍ଯ୍ୟାଧିକାର ପୂର୍ବ ପ୍ରଚଳିତ ଅନାର୍ଯ୍ୟ ଭାଷାରୁ, ଖ- ଆର୍ଯ୍ୟାଧିକାର ପଶ୍ଚାତ୍ ପ୍ରଚଳିତ ବନପ୍ରଦେଶବାସି ମାନଙ୍କ ଭାଷାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ) (୩) ଯାବନିକ (ସଂସ୍କୃତ ଭିନ୍ନ ଦେଶ ବା ବିଦେଶରେ ପ୍ରଚଳିତ ଭାଷାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ) ।

ପ୍ରଣେତା ବହୁଦିନରୁ ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସା ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୧ମ (କ) ମୌଳିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପନ୍ନ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ମୂଳସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ ସବୁ ବହୁ

ପରିମାଣରେ ସଂଗ୍ରହ କରି ଅଛନ୍ତି । ସେହିଗୁଡ଼ିକ କେତେକ ସାଧାରଣ ପ୍ରଚଳିତ ଅବିକୃତ ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ ସହିତ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଏପରି ଖଣ୍ଡେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ସତ୍ୟ, ମାତ୍ର ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଶବ୍ଦ ସଂଖ୍ୟାର ବହୁଳତା ଓ ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ ଶବ୍ଦ ସହିତ ମୂଳ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥଗତ ଓ ନିୟମଗତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ହେତୁ ଏହା ଯେ ଉତ୍କଳ ଭାଷାଧ୍ୟାୟିମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ଉପକାର ସାଧନ କରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଏଇଦୃଶ ପୁସ୍ତକର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ଏକାନ୍ତ ବାଞ୍ଛନୀୟ ।

୧୯/୯/୦୧ ମଧୁସୂଦନ ଦାଶ,

କଟକ ୨ୟ ଶିକ୍ଷକ, ଟ୍ରେନିଂସ୍କୁଲ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ରଥଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ମୂଳଶବ୍ଦବୋଧିକା ମୁଁ ଆଦ୍ୟୋପ୍ରାନ୍ତ ମନୋଯୋଗ ସହକାରେ ପାଠ କରି ଅଛି । ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଶିକ୍ଷାର୍ଥିମାନେ ଯେ ଏଥିରୁ ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇ ପାରିବେ, ଏହା ମୁଁ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠରେ କହିପାରେ । ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ମୂଳ ଅବଗତ ହେବା ଭାଷା ଶିକ୍ଷାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ଅଙ୍ଗ । ଏ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବରୁ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ ଭାଷାର ଅପବ୍ୟବହାର ଘଟିଥାଏ । ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଦେଶରେ ଏଥିପ୍ରତି ଅତ୍ୟଳ୍ପ ବ୍ୟକ୍ତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଲେଖକ ନିଜେ ଏଥିପ୍ରତି ସମୁଚିତ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ଅପର ସାଧାରଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିବାରୁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦର ପାତ୍ର ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଏ ପୁସ୍ତକ ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଲେଖକ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରିଅଛନ୍ତି, ଏହା ବୋଲିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । ତାଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସା ଓ ଉତ୍ସାହ ଦେଖି ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୀତ ଲାଭ କରିଅଛି । ଏପ୍ରକାର ପୁସ୍ତକ ଏକାଥରକେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭ୍ରମପ୍ରମାଦ ଶୂନ୍ୟ ହେବା ଏକ ପ୍ରକାର ଅସମ୍ଭବ କହିଲେ ଚଳେ । କୌଣସି କୌଣସି ଶବ୍ଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ମଧ୍ୟ ସନ୍ଦେହ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଅଛି । ମାତ୍ର ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ ନିଜେ କୌଣସି ସ୍ଥିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ପାରି ନଥିବାରୁ ଗ୍ରନ୍ଥାକାରଙ୍କୁ କିଛି ପରାମର୍ଶ ଦେଇପାରି ନାହିଁ । ତେବେ ଏପରି ଶବ୍ଦ ସଂଖ୍ୟା ପୁସ୍ତକରେ ଅତି ଅଳ୍ପ ଅଛି ଏବଂ ସମୟକ୍ରମେ ଏ ତ୍ରୁଟି ମାର୍ଜିତ ହେବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଶା କରାଯାଇପାରେ । ଆଶା କରେ ଲେଖକ ଓ ପ୍ରକାଶକ ସାଧାରଣଙ୍କ ଠାରୁ ବିଶେଷତଃ ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସମୁଚିତ ଉତ୍ସାହ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପୁସ୍ତକ ପାଣ୍ଡିକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂସ୍କରଣରେ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହେବେ ।

(ଇତି) ।

୪/୧୦/୧୯୦୧ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ କର

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପ୍ରଚଳିତ ସଂସ୍କୃତରୁ ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ ଶବ୍ଦମାନଙ୍କର ମୂଳ ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଏ ପୁସ୍ତିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ନିଜର ମାତାମହୀଙ୍କର ବିଷୟ ଜାଣିବା ଲୋକର ଯେପରି ଆବଶ୍ୟକ, ସ୍ୱୀୟ ମାତୃ ସ୍ୱରୂପିଣୀ ମାତୃଭାଷାର ମାତାସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ସହିତ ମାତୃଭାଷାର କି ସମ୍ବନ୍ଧ, ତାହା ଜାଣିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡ଼ିଆର ସେହିପରି ଆବଶ୍ୟକ ଏ ପୁସ୍ତିକା ଖଣ୍ଡି କେତେକ ପରିମାଣରେ ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିବ ।

ଏପରି ପୁସ୍ତକ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ନୁହେଁ । ଏପରି ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଶବ୍ଦସଂଖ୍ୟାର ଅତ୍ୟଳ୍ପତା ଓ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଭ୍ରମଦୂଷିତତା ହେତୁ ତାହା ସୁନ୍ଦର ହୋଇନାହିଁ । ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଶବ୍ଦସଂଖ୍ୟାର ବହୁଳତା ଓ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଦୋଷଶୂନ୍ୟତା ହେତୁ ଏହା ସେ ସବୁ ପୁସ୍ତକ ଅପେକ୍ଷା ଶତାଂଶରେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ହୋଇଅଛି, ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଏଥିରେ ଆହୁରି ଗୋଟିଏ ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହି ଯେ ଶେଷରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଅବିକୃତ କେତେକ ଗୁଡ଼ିଏ ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଅଛଇ । ଏହା ଯେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ହୋଇଅଛି ଏହା ଅବଶ୍ୟ କୁହାଯାଉ ନାହିଁ । ତେବେ ଏଥିରେ ଯେ ତ୍ରୁଟି ଅଛି ସେ ସମସ୍ତ ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣରେ ଦୂରୀଭୂତ ହେବ ଓ ଏହାର ଆକାର ମଧ୍ୟ ଯଥା ସମ୍ଭବ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହେବ । ଏହା ଯେ କେବଳ ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ, ଉଚ୍ଚପ୍ରାଥମିକ, ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ ମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ନୁହେଁ, ଉକ୍ତବିଧ ବିଦ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷକମାନେ ଓ ସଂସ୍କୃତଜ୍ଞ ଓଡ଼ିଆଭାଷା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକଙ୍କର ଏଥିରୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇବେ । ଏହାଦ୍ୱାରା—— ସାଧାରଣଙ୍କର କିଛି ଉପକାର ହେବ । ଏହି ଆଶାରେ ———— ହେଲା ।

ଏହା ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ଏକାନ୍ତ ବାଞ୍ଛନୀୟ

୩/୧୦/୧୯୦୧

ସାହିତ୍ୟ କୁଟୀର, କାଜିବଜାର (କଟକ)

ମୂଳଶବ୍ଦବୋଧିକା ।

—:o:—

ଅ

ଅଂଶା—ଅଂଶୁ (ସୂର୍ଯ୍ୟାଦିର ସୂକ୍ଷ୍ମାଂଶ)

ଅଁଳା—ଆମଳକ

ଅଇଁଠା—ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ?

ଅକଣ୍ଡା—ଅଖଣ୍ଡିତ (ଅପରିଷ୍କୃତ)

ଅକରକରା—ଅକର୍କର

ଅଁକଉନ୍ତ—ଅର୍କକାନ୍ତ (ବୃକ୍ଷ ବି:)

ଅକ୍ରୁର—ଅକ୍ରୂର (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ-ପିତୃବ୍ୟ)

ଅଖ—ଅକ୍ଷ (ଚକ୍ରାଂଶ)

ଅଖା—ଅକ୍ଷ (କ)

ଅଖଉଡ଼ି—ଅକ୍ଷପୃଷ୍ଠୀୟା

ଅଖୁଣ—ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ

ଅଗ—ଅଗ୍ର

ଅଗଣା—ଅଙ୍ଗଣ

ଅଗର—ଅଗୁରୁ (ଚନ୍ଦନ ବି:)

ଅଗାଗ—ଅଗ୍ରପର୍ଣ୍ଣୀ (ବୃକ୍ଷ ବି:)

ଅଗାଡ଼ି—ଅଗ୍ରଦ୍ୱାର ?

ଅଙ୍ଗରଖା—ଅଙ୍ଗରକ୍ଷକ

ଅଙ୍ଗା—ଅଙ୍ଗିକା (କଞ୍ଚୁକବସ୍ତ୍ର)

ଅଜଣା—ଅଜ୍ଞ

ଅଜାଣତ—ଅଜ୍ଞାତ

ଅଝଳା—ଅଝଳ

ଅଟା—ଅଟ୍ଟ ([illegible])

ଅଠଚାଳିଶ—ଅଷ୍ଟଚତ୍ୱାରିଂଶତ୍

ଅଠତ୍ରିଶ—ଅଷ୍ଟତ୍ରିଂଶତ୍

ଅଠଷଠି—ଅଷ୍ଟଷଷ୍ଟି

ଅଠା—ଅଷ୍ଟି

ଅଠାଇଶ—ଅଷ୍ଟାବିଂଶ

ଅଠାଶୀ—ଅଷ୍ଟାଶୀତି

ଅଢ଼ା—ଅଢ଼ (କ)—ପରିମାଣବି:

ଅଣକାଳ—ଅନକାଲ (କ)
(ଚକ୍ଷୁପ୍ରାନ୍ତସ୍ଥ କାଳକ)

ଅଣଖୁଆ—ଅନକ୍ଷ (ବୃକ୍ଷ ବି:)

ଅଣା—ଆଣକ

ଅଣେଇବା—ଆନୟନ

ଅଣ୍ଡା—ଅଣ୍ଡ

ଅଣ୍ଡାଳିବା—ଅନ୍ଦୋଳନ

ଅଣ୍ଡିସ — ଅଣ୍ଡୀର
ଅଛଡ଼ା — ଅଛଟ
ଅଥପୃ — ଅସ୍ଥାସ୍ଥୀ
ଅଥରପା — ଅସ୍ଥିରପାଦ
ଅଦା — ଅଦ୍ରକ
ଅଧ — ଅର୍ଦ୍ଧ
ଅଧୁଆ — ଅଧୌତ
ଅନଷା — ଅନ୍ୱଷ୍ଟା
ଅନ୍ତ — ଅନ୍ତ୍ର
ଅନ୍ତୁଡଶାଳ — ଅନ୍ତୁଗଟାଳା (ସୂତକାଗାର)
ଅନ୍ଧାର — ଅନ୍ଧକାର
ଅପନ୍ତରା — ଅପ୍ରାନ୍ତ
ଅପମାରଙ୍ଗ — ଅପାମାର୍ଗ
ଅପତ୍ତିଅଣ୍ଡି — ଅପ୍ରତ୍ୟୟ
ଅପା — ଅକ୍କା ? (ଜ୍ୟେଷ୍ଠଭଗିନୀ)
ଅପାଠୁଆ — ଅପାଠକ
ଅପିମ — ଅଫେନ
ଅପୁଟା — ଅସ୍ଫୁଟ
ଅଭାଗା — ଅଭାଗ
ଅଭଲା } ଅଭେକ } ଅଭକ୍ତ (ନାସ୍ତିକ)
ଅଭ୍ରୁ — ଅଭ୍ରକ
ଅମଡ଼ା — ଅମାର୍ଗ ?

ଅମୃଦା — ଅମୃଣ୍ଡ
ଅଯା — ଆର୍ଯ୍ୟକ
ଅରଖ — ଅର୍କ
ଅରଗଳ — ଅର୍ଗଳୀ
ଅରଙ୍କିବା — ଅର୍ଜ୍ଜନ (ଅର୍ଜ୍ଜ ଧାଃ)
ଅରଟ — ଘରଟ୍ଟ (ସୂତ୍ରଯନ୍ତ୍ର)
ଅରଣା — ଅରଣ୍ୟ
ଅରଣ୍ଡା — ଅଳନ୍ଦ (ଦ୍ୱାରଦେଶ)
ଅରମା — ଅର୍ମକ (କୁତ୍ସିତ ସ୍ଥାନ)
ଅର୍ଷିତ — ଅରକ୍ଷିତ
ଅଲଗା — ଅଲଗ୍ନ
ଅଲଗୁଣି — ଆଲମ୍ବନୀ
ଅଲଣା — ଅଲବଣ
ଅଲଭା — ଅଲକ୍ତ (କ)
ଅଲନ୍ଧୁ — ଅଲନ୍ଧୁମ
ଅଲସୁଆ — ଅଲସ
ଅବନ୍ଧଡ଼ା — ଅବ୍ୟୂଢ଼ (ଅବବାହିତ)
ଅଙ୍କାର — ଆଙ୍କାର (ପଶୁ)
ଅବୁଝା — ଅବୋଧ
ଅଶା — ଅଶୀତ
ଅସରପା — ଅସ୍ପୃଶା
ଅସର — ଆସାର
ଅସ୍ୱର — ଅବସ୍କର (ମଳାଦ)

ଆ

ଆଁଶୁ—ଅଂଶୁ
ଆଇଁଷ—ଆମିଷ
ଆଉଁଷିବା—ଆମର୍ଷଣ
ଆଉଜିବା—ଆବର୍ଜ୍ଜନ
(ଆ + ବୃଜ୍ ଧାଃ)
ଆଉଟିବା—ଆବର୍ତ୍ତନ
(ଆ + ବୃତ୍ ଧାଃ)
ଆଖି—ଅକ୍ଷି
ଆଖିପତା—ଅକ୍ଷିପତ୍ର
ଆଖୁ—ଇକ୍ଷୁ
ଆଖୁଦୋରୁଅ—ଇକ୍ଷୁଦ୍ରବ
ଆଖୁବାଡ଼—ଇକ୍ଷୁବାଟିକା
ଆଖେଡ଼ା—ଆକ୍ରୀଡ଼ (କ୍ରୀଡ଼ାସ୍ଥାନ)
ଆଗ—ଅଗ୍ର
ଆଗଭୁର—ଅଗ୍ରଭର
ଆଗସାର—ଅଗ୍ରସର
ଆକୁଡ଼ି—ଆକର୍ଷଣୀ ?
ଆକୁଶ (ଶୀ)—ଅଙ୍କୁଶ
ଆଙ୍ଗୁଠି—ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ※
ଆଙ୍ଗୁଳ—ଅଙ୍ଗୁଳ (ପରମାଣ)
ଆଚେଁଇବା—ଆଚମନ
ଆଛା—ଅଚ୍ଛ
ଆଛୁ / ଆଛୁଅ—ଅଚ୍ଛୁକ (ବୃକ୍ଷ ବିଃ)
ଆଜମିର—ଅଜମୀଢ଼ (ଦେଶ ବିଃ)
ଆଜି—ଅଦ୍ୟ
ଆଞ୍ଜୁଳା / ଆଞ୍ଜୁଳି—ଅଞ୍ଜଳି
ଆଠ—ଅଷ୍ଟ
ଆଡ଼—ଅରାଳ (କୁଟିଳ)
ଆଢୁଆଳ—ଅନ୍ତରାଳ
ଆଣିବା—ଆନୟନ (ଆ + ନୀ ଧାଃ)
ଆଣ୍ଠୁ—ଅଷ୍ଠୀବତ୍ ?
ଆତ—ଆତୃପ୍ୟ (ବୃକ୍ଷ ବିଃ)
ଆନ—ଅନ୍ୟ
ଆପଣ (ଣା)—ଆତ୍ମନ୍
ଆପୁ—ଅପୁଙ୍କ (ଅଫିମ)
ଆ (ପ) ପୁପ—ଅପୂପ (ବଣ୍ଡାସୀ)
ଆମ୍ବ—ଆମ୍ର
ଆମ୍ବଡ଼ା—ଆମ୍ରାତ
ଆମ୍ବିଳ—ଅମ୍ଳ
ଆମ୍ବିଳା—ଅମ୍ଳା
ଆମ୍ବିଳି—ଅମ୍ଳପତ୍ରୀ
ଆମ୍ଭେ—(ଅସ୍ମେ) ଅସ୍ମଂ

※ ଅର୍ଥର ଟିକିଏ ଅପଭ୍ରଂଶ ହୋଇଅଛି ।

ଅସ୍ମୀ—ଅର୍ଯ୍ୟକ୍ଷୀ
ଅରଣି—ଅଦର୍ଶ [ଦେଶ)*
ଅଗରଟ—ଅର୍ଯ୍ୟାଟ (ଅର୍ଯ୍ୟ-
ଅଲଟ—ଅଲାବର୍ତ୍ତ
ଅଲଢ—ଅରଣ୍ଡ (ନାଗଜନା)
ଅଳୁ—ଅଳୁକ (ମୂଳ ବି:)
ଅଳୁଅ—ଅଲୋକ
ଅଳୁବାଳୁକା (ଅ)—
ଏଳବାଳୁକ (ଶାକ ବି:)
ଅବରନ୍ନା—ଅବରଣ
ଅଁବୁ—ଅର୍ବୁଦ
ଅଣ୍ଡା—ଅଣ୍ଡପୂ

ଇ

ଇଙ୍କଡ଼ି—ଇଙ୍କ୍ଟ
ଇଟା—ଇଷ୍ଟକା
ଇଲିଶି—ଇଲ୍ଲିଶ ବା ଇଲୀଶ

ଈ

ଈଠ—ଈଷା (ଲାଙ୍ଗଳଦଣ୍ଡ)

ଉ

ଉଆଁସ—ଅମାବାସ୍ୟା
ଉଆସ—ଆବାସ
ଉଇଁବା—ଉଦୟନ
ଉଇ—ଗୂଢ଼କା (କୀଟ ବି:)
ଉକୁଣି—ଉତ୍କୁଣ ବା ଉତ୍କୁଣ
ଉଖାରିବା—ଉତ୍ଖାର (ଉତ୍ +
ଖୃ ଧା:)
ଉଖୁରିଆ (ସ)—ଉତ୍କୀରକ
ଉଖୁଡ଼ା—ଉତ୍ଖଣ୍ଡ (ମିଷ୍ଟଖାଦକା)
ଉଗାରିବା—ଉଦ୍ଗାର
ଉଗେଇବା—ଉଦ୍ଗମନ
ଉଘାଡ଼ି—ଉଦ୍ଘାଟ (ମର୍ମଭେଦ)
ଉଘ୍ଟନ—ଉଦ୍ଘାଟନ
ଉଛନ୍ନ—ଉତ୍ସନ୍ନ ବା ଉଚ୍ଛନ୍ନ
ଉଛବ—ଉତ୍ସବ
ଉଛୁଳିବା—ଉଚ୍ଛଳନ
(ଉତ୍ + ଶଲ ଧା:)
ଉଜାଡ଼ି—ଉଦ୍ଜଟ (ନିର୍ମୂଳ)

---

* ଆର୍ମେନିଅର ପାର୍ବତ୍ୟ ଭୂଭାଗ, କେହି କେହି କହନ୍ତି ଏହି ସ୍ଥାନରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ଆର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ମିଳନ ହୋଇଥିଲା ।

ଉଖାଡିବା — ଉଦ୍‌ଘଟ
(ଉତ୍ + ଘଟ ଧାଃ)

ଉଖାଳିବା — ଉତ୍କ୍ଷାଳନ

ଉଖି — ଉଚ୍ଚ

ଉଗ୍ଳିବା — ଉଦ୍ଗିଳନ (ଉଦ୍ଗ୍ର ଧାତୁଜ)

ଉଠାଣ — ଉତ୍ଥାନ (ପ୍ରାଙ୍ଗଣଭୂମି)

ଉଠିବା — ଉତ୍ଥାନ (ଉତ୍ + ସ୍ଥା ଧାଃ)

ଉଡ଼ିବା — ଉଡ୍ଡୟନ (ଉତ୍ + ଡୀ ଧାଃ)

ଉତୁଆଣି — ଉତ୍ତାନଶୟ୍ୟ ? (ଶିଶୁ)

ଉତୁରିବା — ଉତ୍ତରଣ (ଉତ୍ + ତୃ ଧାଃ)

ଉତୁଷି — ଉତ୍ତପ୍ତ

ଉଧ — ଉଦ୍ର (ଜଳବିଡାଲ)

ଉଧାର — ଉଦ୍ଧାର (ଋଣ)

ଉଧ୍ୱ — ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ (ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସ୍ଥ ମୂଳ)

ଉଧେଇ(ଧାଇ)ବା — ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱାୟନ
(ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ + ଇ ଧାଃ)

ଉପନ — ଉପାପ୍ନ

ଉପାଡ଼ିବା — ଉତ୍ପାଟନ

ଉପାସ — ଉପବାସ

ଉଲସିବା — ଉଲ୍ଲସନ
(ଉତ୍ + ଲସ ଧାଃ)

ଉବୁରିବା — ଉଦ୍ବର୍ତ୍ତନ
(ଉତ୍ + ବୃତ୍ ଧାଃ)

ଉଦୁମ — ଉଷ୍ମ (ନ୍)

ଉହ୍ୱା — ଉଖା (ମୃତ୍ପାତ୍ର ବିଃ)

ଉହ୍ୱାଶାଳ — ଉଖାଶାଳା

ଊ

ଊଣଞ୍ଚାଶ — ଊନପଞ୍ଚାଶତ୍

ଊଣଷାଠି — ଊନଷଷ୍ଟି

ଊଣା — ଊନ

ଊଣାଇଶ — ଊନବିଂଶ

ଏ

ଏକଚେଟିଆ — ଐକାନ୍ତିକ ?

ଏକଲା — ଏକଲ [ଏକାକୀ]

ଏକା — ଏକାକୀ ବା ଏକକ

ଏକାଠି — ଏକସ୍ଥ ?

ଏକାନବେ — ଏକନବତି

ଏକାଶୀ — ଏକାଶୀତି

ଏକୋଇଶ — ଏକବିଂଶ

ଏତେ — ଇୟତ୍

ଓ

ଓଁ — ଓମ୍ [ସ୍ୱୀକାରସୂଚକ ଅବ୍ୟୟ]

ଓଖର — ଗୋକ୍ଷୀର

ଓଗଳା — ଅର୍ଗଳ
ଓଟ — ଉଷ୍ଟ୍ର
ଓଠ — ଓଷ୍ଠ
ଓଡ଼ — ଓଡ୍ର
ଓଡ଼ଶ — ଉଦ୍ଦଂଶ ବା ଉଡ୍ଡୀଶ
ଓଢ଼ଅ — ଔଡ୍ର
ଓଡ଼ିଶା — ଓଡ୍ରଦେଶ
ଓଢ଼ଣା — ଅବଗୁଣ୍ଠନ
ଓଝା — ଦ୍ୱୋଝା
ଓଛା — ଓଛ [ଉତ୍ସୃଷ୍ଟ]
ଓଦର — ଉର୍ଦ୍ଦର
[ଧାନ୍ୟାଧାରଭେଦ]
ଓଦା — ଅବୋଦ [ଆର୍ଦ୍ର]
ଓଲଟା — ଉଲ୍ଲୁଣ୍ଠ ବା ଅବଲୁଣ୍ଠ
ଓଲଟିବା — ଅବଲୁଣ୍ଠନ
ଓଳ — ବେଳା
ଓଳି — ବଳୀ [ଗୃହପ୍ରାନ୍ତ]
ଓଲୁଅ — ଓଲ [କନ୍ଦ ବି:]
ଓଲେଇବା — ଅବଲେପନ
ଓଷଥ — ଅଶ୍ୱତ୍ଥ [ବୃକ୍ଷ ବି:]
ଓଷା — ଉପବାସ
ଓସାର — ପ୍ରସାର
ଓହ୍ଲା — ଅବରୋହ

କ

କଂସା — କଂସ [କାଂସ୍ୟ]
କଂସାରି — କଂସକାର
କଅଁଳ — କୋମଳ
କଇଁଚ — କଚ୍ଛପ
କଇଥ — କପିତ୍ଥ
କଉ — କବୟୀ (ମତ୍ସ୍ୟ ବି:)
କଉଡ଼ି — କପର୍ଦ୍ଦୀ (ଦିଙ୍କା)
କଉପୀନ — କୌପୀନ
କଖାରୁ — କର୍କାରୁ
କଙ୍କଡ଼ା — କର୍କଟକ
କଙ୍କର — କର୍କର
କଚୁରି — କର୍ଚ୍ଚୁରିକା (ମୂଳକା-
ଭେଦ)
କଛା — କଚ୍ଛ ବା କକ୍ଷା
କଛୁଟି — କଚ୍ଛୋଟିକା (କଟି-
ବେଷ୍ଟନ)
କଜଳ — କଜ୍ଜଳ (ଅଞ୍ଜନ)
କଜଳପାତି — କଜ୍ଜଳପତ୍ରୀ
(ପକ୍ଷୀ ବି:)
କଞ୍ଚନ — କାଞ୍ଚନକ (ପୁଷ୍ପବୃକ୍ଷ ବି:)
କଞ୍ଚା — କଷ
କଟସ — କଟ୍ଠୋଷ

କଟାର — କଟ୍ଟାର

କଟାଳ — କଟ୍ଟାଳ (ତାମ୍ରଭାଣ୍ଡ)

କଟାଶ — କଟ୍ଟାଶ

କଟୁଆଳ — କୋଟ୍ଟପାଳ

କଠାଉ — କାଷ୍ଠପାଦୁ

କଡ଼ମା — କଲମା (ଧାନ୍ୟଭେଦ)

କଡ଼ା — କଟୁ

କଡା — କଳା (ସଂଖ୍ୟା ବି:)

କଡ଼ି — କଅ୍କା (ଖାଦ୍ୟ ବି:)

କଡ଼ୁଆ — କଟୁକ

କଡ଼ି — କଳକା

କଣନଖା — କୁନଖ (ରୋଗ ବି:)

କଣା — କାଣ

କଣ୍ଠା — କଣ୍ଠ (କ)

କଣ୍ଟି — କୂଟ (ଲାଙ୍ଗଳାଗ୍ର)

କଣ୍ଠି — କଣ୍ଠିକା (କଣ୍ଠାଭରଣ ବି:)

କଣ୍ଟେଇ — କଣ୍ଟକୀ (କଣ୍ଟକଉ ଗୁଳ୍ମ ବି:)

କଣ୍ଡ୍ରଗ — କାଣ୍ଡିକ (ଗ୍ରାମରକ୍ଷକ)

କତୁରୀ — କର୍ତ୍ତରୀ

କନା — କନ୍ଥା (ବସ୍ତ୍ରଖଣ୍ଡ)

କନିଅର — କଣେର (କର୍ଣ୍ଣିକାର)

କନୌଜ — କନ୍ୟାକୁବ୍ଜ

କନ୍ତ୍ରାଙ୍ଗ — କାନ୍ତ୍ରାଙ୍ଗୀ (ଇକ୍ଷୁଭେଦ)

କନଡ଼ା — କନକ

କପା — କାର୍ପାସ

କପୁର — କର୍ପୂର

କପୁରକଳି — କର୍ପୂରକଳିକା (ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ବି:)

କପୁରୀ — କର୍ପୂରୀ (ହରିଦ୍ରାଭେଦ)

କମଳା — କମ୍ମଳ ?

କମାର — କର୍ମ୍ମକାର ବା କର୍ମ୍ମାର

କମ୍ପିବା — କମ୍ପନ

କରକଚ — କର୍କର

କରଞ୍ଜ — କରଞ୍ଜକ

କରଡ — କରୀର (ବଂଶାଙ୍କୁର)

କରଣ — କରପତ୍ର

କରମଙ୍ଗା — କର୍ମ୍ମରଙ୍ଗ

କରବା — କାରଷ (ମୂଳ ବି:)

କରବାଡ଼ି — କର୍ବଟ (କ୍ଷୁଦ୍ରଗ୍ରାମ)

କରହାଇ — କଟାହ

କରଟ — କରପେଟକ

କରଡ — କର୍ଡ

କ'ଳ — କବଳ (ଗ୍ରାସାର୍ଥକ)

କଳନ୍ତର — କଳାନ୍ତର

କଲମ — କଲମ (କଲ୍ + ଅମ୍ ଲେଖନୀ)

କଳମ — କଳମ୍ବ (ଶାକ ବି:)

କଲରା — କାରବେଲ୍ଲ

କଳି — କାଳି

କଳ — କଳକା
କଳପ୍ପୁ — କଳପ୍ରିୟ
କଳପ୍ପୁର — ଖଳୀନ
କଳଙ୍କି — କଳଙ୍କୀ (ଧାତୁମଳ)
କବଟା — କର୍ପ(ବ)ଟ (ବସ୍ତ୍ରଖଣ୍ଡ)
କବାଟ — କପାଟ
ଣ୍ଠ କବାଳ — କ୍ରୟଲେଖ୍ୟ
କଷା — କଷାୟ
କଷି — କଷ (ଅପକ୍ୱ)
କଷ୍ଟି — କଷ (ପାଷାଣଭେଦ)
କହିବା — କଥନ (କଥ ଧା:)
କହୁଣି — କଫୋଣି
କାଅଁଳା — କାମଳ (ରୋଗ ବି:)
କାଉଁର — କାକଚିଞ୍ଚା
କାଉ — କାକ
କାକୁଡ଼ି — କର୍କଟୀ
କାକୋଲ — ତକ୍କୋଳ
କାଖ — କକ୍ଷ
କାଗଜ — କାଗଦ *
କାଙ୍କ — କଙ୍କ (ପକ୍ଷୀ ବି:)
କାଙ୍କି — କଙ୍କମୁଖ (କୃଷ୍ୟସ୍ତ୍ର ବି:)
କାଙ୍କଡ଼ — କର୍କଟ

କାଙ୍କଡ଼ାଶୃଙ୍ଗୀ — କର୍କଟଶୃଙ୍ଗୀ
କାଙ୍ଗୁ — କଙ୍ଗୁ (ଧାନ୍ୟ ବି:)
କାଚରା — କାଚକାର
କାଛୁ — କଚ୍ଛୁ (ରୁଗ୍)
କାଖେଳି — କକ୍ଷୁଲକା, କକ୍ଷୁଲ
କାଞ୍ଜି — କାଞ୍ଜିକ ବା କଞ୍ଜିକା
କାଟିବା — କର୍ତ୍ତନ (କର୍ତ୍ତ ଧା:)
କାଠ — କାଷ୍ଠ
କାଠି — କାଷ୍ଠିକା
କାଠିଅକଦଳୀ — କାଷ୍ଠକଦଳୀ
କାଠୁଆ — କାଷ୍ଠଦର୍ବୀ
କାଣି — କାନିନୀ (କନିଷ୍ଠାଙ୍ଗୁଳି)
କାଣୀ — କାକଣୀ (କୌଡ଼ି)
କାଣ୍ଠି — କଣ୍ଠ
କାଣ୍ଡିବା — କଣ୍ଡନ
କାତ — କର୍ତ୍ତ୍ରୀ (ଛୁରିକା ବି:)
କାଦୁଅ — କର୍ଦ୍ଦମ ବା କ୍ଳେଦ
କାନ — କର୍ଣ୍ଣ
କାନକୋଟଲୀ — କର୍ଣ୍ଣକୀଟୀ
କାନଗୁହ — କର୍ଣ୍ଣଗୂଥ
କାନପାଶିଆ — କର୍ଣ୍ଣପାଶ
କାନଫୁଲ — କର୍ଣ୍ଣପୂର

---

* କାଗେଜ ବର୍ତ୍ତିନ ଦାସ୍ତତ ଶ୍ରଦ୍ଧ୍ୟତ, କାଗ+ଦୈ+କ (କାଗଜ) ଭଙ୍ଗ୍ୟ କୃତ୍ରିମସାଧ୍ୟ ଦାନାଧାରଖ୍ୟାତ ତେଜ ଶୁଦ୍ଧଖ୍ୟାତ ଛଥାଭ୍ରୁଂ ।

କାନ୍ଥ — କନ୍ଥା
କାନ୍ଥକୁଣ୍ଡ — କନ୍ଥାକ୍ରୋଡ଼
କାନ୍ଧାଦ୍ୱାର (କାନ୍ଧାର) — ଗାନ୍ଧାର
କାନ୍ଦିବା — କ୍ରନ୍ଦନ
କାନ୍ଧ — ସ୍କନ୍ଧ
କାପ୍‌ତା — କପୋତ
*କାପେଡ଼ିଆ — କାର୍ପଟିକ (ଭିକ୍ଷୁକଃ)
କାଫଡ଼ା — କାଫଲ (ଗନ୍ଧଦ୍ରବ୍ୟବିଃ)
କାମ — କର୍ମ
କାମୁକା — କାର୍ମୁକ (କର୍ମଦକ୍ଷ)
କାର୍ପି — କର୍ପଟ (କୃପଣ)
କାଯ୍ୟ — କାଯ୍ୟ
କାରିଗର — କାରିକର
କାଲ — କଲ୍ଲ (ବଧିର)
କାଲି — କ (କା) ଲ୍ୟ
କାଶଡ଼ି / କାଶୁଣ୍ଡି } କାଶମର୍ଦ୍ଦ
କାସିନ୍ଦ — କାସନ୍ଦୀ (ଚଟଣୀ)
କାହାଣ — କର୍ଷାପଣ
କାହାଣୀ — କଥାନକ (ଗଳ୍ପ)
କାହାଲୀ — କାହାଲ
କି — କିମ୍

କିଆ — କେତକ
କିଆର — କେଦାର
କିଛି — କିଞ୍ଚିତ୍
କିଟିକିଟି — କଟ୍‌କଟାୟ (ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ ବିଃ)
କିଣିବା — କ୍ରୟଣ (କ୍ରୀ ଧାତୁଜ)
କମ୍ଭିର / କମ୍ଭୀର } — କୁମ୍ଭୀର
କିଚିକିଚି — କିଲକିଲା (ହର୍ଷସ୍ୱନ)
କୀଳା — କୀଳ (କି)
କୀଳବା — କୀଳନ
କୁଆଁର — କୁମାର
କୁଆଭଗ — କାକ ଭାଗ
କୁଆମଇଚା — କାକମାଚୀ (ଲତା ବିଃ)
କୁକୁଡ଼ା — କୁକ୍କୁଟ
କୁକୁର — କୁକ୍କୁର
କୁକୁରଛଲିଆ — କୁକ୍କୁରଛଦ
କୁଜ (ଜା) — କୁବ୍ଜ
କୁଣ୍ଠା — କୁଣ୍ଠ (ଅଷ୍ଟମୁଷ୍ଟି)
କୁଣ୍ଡି — କୁଣ୍ଡିକା
କୁଣ୍ଡିବା — କୁଣ୍ଡନ (କୁଣ୍ଡ ଧାଃ)
କୁଟିବା — କୁଟ୍ଟନ

* ଉତ୍କଳର ପ୍ରାଚୀନ ଆଖ୍ୟାୟିକା ପୁସ୍ତକରେ ଏହି ଶବ୍ଦ ବଣିକ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଅଛି । ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ=ବସ୍ତ୍ର-ବ୍ୟବସାୟୀ ।

କୁଟୁଣୀ — କୁଟ୍ଟନୀ
କୁଡଅ — କୁଟୀର
କୁଡ଼ — କୁଷ୍ଠ (ବୃକ୍ଷ ବି:)
କୁଣ୍ଡା — କଣ୍ଡ (କ) ?
କୁଣ୍ଡିଆ — କଣ୍ଡୂୟା
କୁଣ୍ଡେଇବା — କଣ୍ଡୂୟନ
କୁଦବା — କୁର୍ଦ୍ଦନ
କୁନ୍ଥାଇବା — କୁନ୍ଥନ (କୁଥ ଧା:)
କୁନ୍ଥାଣ — କୁନ୍ଥନ
କୁମ୍ପା — କୂପକ
କୁମ୍ପି — କୂପୀ
କୁମ୍ଭାର — କୁମ୍ଭକାର
କୁରୁହାଡ଼ — କୁଠାର
କୁଳ୍ପ — କୁଲ୍ୟ
କୁୟମ — କୁସୁମ (ପୁଷ୍ପ ବୃକ୍ଷ ବି:)
କୁହୁଳ — କୁହଳ
କୁହୁଡ଼ — କୁହେଡ଼ (କ)
କୂଅ — କୂପ
କେଉଟ — କୈବର୍ତ୍ତ
କେଉଟିଆମୂଥା — କୈବର୍ତ୍ତ-
ମୁସ୍ତକ
କେଢେ — କଢ କପୂର
କେନ୍ଦୁ — କେନ୍ଦୁକ
କେନ୍ଦୁଡ଼ (କ) — କନ୍ଦଳ (ପୁଷ୍ପ ବି:)
କେନେଗ — କଣ୍ଡୋଲୀ (ଚଣ୍ଡାଲ-
ବୀଣା ?)

କେମ୍ପା — କୁପାଣି ବା କୁମ୍ପ
କେରେଣ୍ଡା — କୁରୁଣ୍ଟ (କ)
କେଳା — କେରଳ
କୋଇଲି — କୋକିଳ
କୋଇଲେଖା — କୋକିଳାକ୍ଷ
କୋକିଶିଆଳ — କଶିଶୃଗାଳ
କୋଚଅ — କୁଟକ
କୋଚିଲା — କୁଚେଲା (ବୃକ୍ଷ ବି:)
କୋଟା — କୁଟ୍ଟକ (ଅଙ୍କଭେଦ)
କୋଠ — କୋଷ୍ଠ
କୋଠର — କୋଷ୍ଠାଗାର
କୋଠା — କୋଷ୍ଠ
କୋଠି — କୋଷ୍ଠ (ଧାନ୍ୟାଧାର)
କୋଡ଼ — କୋଳ ବା କ୍ରୋଡ଼
କୋଡ଼ୀ — କୋଟୀ (କୃଷିଯନ୍ତ୍ର ବି:)
କୋଢ — କୁଢ଼ (ଢେଲାଧାର)
କୋଢଗ — କୁଷ୍ଠି ଢଢର
କୋଦାଳ — କୁଦ୍ଦାଳ
କୋଦୁଅ — କୋଦ୍ରବ ।
କୋରଡ଼ — କୋଟର ବା କ୍ରୋଡ଼
କୋଳଥ — କୁଳତ୍ଥ
କୋଶ — କ୍ରୋଶ
କୋହଳ — କୋମଳ
ଖିଅ — ଖିପ (ସୂତ୍ରାଗ୍ର)
ଖିଅର — କ୍ଷୌର

କ୍ଷିର — କ୍ଷୀରକା

କ୍ଷେତ — କ୍ଷେତ୍ର

କ୍ଷେପା — କ୍ଷେପଣିକା ? (ଜାଲଭେଦ)

କ୍ଷେପିବା — କ୍ଷେପଣ (କ୍ଷିପ୍ ଧାଃ)

ଖ

ଖଇ — ଖଦିକା

ଖଇର — ଖଦିର

ଖଇର — ଖଦସୀ (ଶାକ ବିଃ)

ଖଚଡ଼ା — ଖଚର

ଖଚୁଆ — କୁଚର ?

ଖଜା — ଖଜ୍ଜକା (ଖର୍ଜ୍ଜଗ)

ଖଜୁରୀ — ଖର୍ଜ୍ଜୁରୀ [କୋଳ]

ଖଜୁରପଟି — ଖର୍ଜ୍ଜୁରପଟ୍ଟିକା

ଖଞ୍ଜା — କକ୍ଷ୍ୟା ? [ଗୃହଭେଦ]

ଖଞ୍ଜିବା — ଖଚନ [ଖଚ ଧାଃ]

ଖଟ — ଖଟ୍ଟା (ଟ୍ବା)

ଖଟିଆ — ଖଟ୍ଟିକା

ଖଡ଼ା — ଖଡ଼ (ଶାକ ବିଃ)

ଖଡ଼ୁ — କଟ

ଖଣଜା — ଯନ୍ତ୍ରା

ଖଣଚ — ଖନନ

ଖଣି — ଖନି (ନୀ)

ଖଣ୍ଡା — ଖଡ୍ଗ

ଖତ — ଘୃତ ?

ଖପ ଖପ — ମିଶ୍ର ଶବ୍ଦ

ଖପର — ଖର୍ପର [ଉପଧାତୁ ବିଃ]

ଖପରା — ଖର୍ପର

ଖପା — ଖଣ୍ଡ [କ୍ରୋଧ]

ଖପୁରି — ଖର୍ପର [କପାଳ]

ଖପ୍ରି — କ୍ଷିପ୍ର

ଖମ୍ବ — ସ୍ତମ୍ଭ

ଖରା — ଖର

ଖଲ — ଖଲ୍ଲ

ଖଲା — ଖଲ

ଖଳି — ଖଲି

ଖଲିବା — ଖଲ୍ଲନ (ଖଲ ଧାଃ)

ଖସା — ଖସ [ଢଲ]

ଖସିବା — ସ୍ଖଲନ

ଖାଇ — ଖେୟ

ଖାଇବା — ଖାଦନ

ଖାର — କ୍ଷାର

ଖାଲ — ଖଲ୍ଲ

ଖିଆ — ଖାଦକ (ଭୋଜକ)

ଖିଡକି — ଖଡ଼କ୍କୀ

ଖିଲ — ଖୀଲ [କୀଲ]

ଖୀର — କ୍ଷୀର [ବୃକ୍ଷନିର୍ଯ୍ୟାସ]

ଖୁଆ — ମୁଗ୍ଧ (ଦଧିମନ୍ଥନ ଦଣ୍ଡ)

ଖୁଣ୍ଟା — କୁଟିକା

ଖୁଣ୍ଡିଆ — କ୍ଷୁଣ୍ଣ ଛାଡ

ଖୁଣ — କ୍ଷୁଣ୍ଣ

ଖୁମ୍ପା — କୁମ୍ଭ ?

ଖୁଦ — କ୍ଷୋଦ

ଖୁଦର — କ୍ଷୁଦ୍ର

ଖୁର — କ୍ଷୁର [ନାପିତାସ୍ତ୍ର]

ଖୁରଙ୍ଗ — କୁରଙ୍ଗ

ଖୁସ — ଖୁର

ଖୁରପା (ପି) — ଖୁ (କ୍ଷୁ) ରପ୍ର

ଖେଁଖେଁ — ଖଞ୍ଜ (ହାସ)

ଖେଚଡ଼ — ଖେଚରାନ୍ନ ?

ଖେଳ — ଖେଲା

ଖେଳବା--ଖେଳନା (କ୍ରି)

ଖେଳନା — ଖେଳନ (ଖେଳ ଧା:)

ଖୋଦନ — କ୍ଷୋଦନ

ଖୋପ — କ୍ଷୁପ ?

ଖୋଲି — ଖଲ୍ଲି

ଖୋଲ
ଖୋଲପା } ଖୋଲକ (ବଲ୍କଲ)
ଖୋଳ

ଖୋଢା — କୋଷ

ଗ

ଗଇଶ — ଗୋଶୀର୍ଷକ

ଗଙ୍ଗଶିଉଳୀ — ଗାଙ୍ଗଶେଫାଳୀ

ଗଛ — ଗଚ୍ଛ

ଗଞ୍ଜଣା — ଗଞ୍ଜନ (ତିରସ୍କାର)

ଗଞ୍ଜେଇ — ଗଞ୍ଜିକା

ଗଡିଶା — ଗଡଶ (ମତ୍ସ୍ୟ ବି:)

ଗଡ଼ୁ — ଗଡ୍ଡୁକ

ଗଡ଼େଇ — ଗଡ଼ୁକ (ମତ୍ସ୍ୟ ବି:)

ଗଢ଼ଣ — ଗଠନ

ଗଢ଼ିବା — ଗଠଧାତୁଜ

ଗଣିବା — ଗଣନ

ଗଣ୍ଠି — ଗ୍ରନ୍ଥି

ଗଣ୍ଠିଅନା — ଗ୍ରନ୍ଥିପର୍ଣ୍ଣି

ଗଣ୍ଡ — ଗୋଣ୍ଡ (ଜାତକାତ ବି:)

ଗଣ୍ଡା — ଗଣ୍ଡକ ବା ଗଣ୍ଡ (ପଶୁ ବି:

ଗଣ୍ଡା — ଗଣ୍ଡକ (ସଂଖ୍ୟାଭେଦ)

ଗଦ — ଅଗଦ (ଔଷଧ ବି:)

ଗଧ — ଗର୍ଦ୍ଦଭ

ଗପ — ଗଳ୍ପ

ଗପିବା — ଜଳ୍ପଧାତୁଜ

ଗମ୍ଭିରା — ଗର୍ଭାଗାର

ଗୟଳ — ଗବୟ (ପଶୁ ବି:)

ଗରଗଡ଼ା — ଗରେବଡୁ

ଗରମ — ଘର୍ମ

ଗରବଖାଣ୍ଡି — ଗର୍ଭଖାଦନୀ

ଗରା ବା ଗାଗରା — ଗର୍ଗରୀ

ଗରାହକ — ଗ୍ରାହକ

ଗରୁ — ଗୁରୁ
ଗଳା — ଗଳ
ଗଳାଇବା — ଗାଲନ (ଗଲ ଧାତୁଜ)
ଗଳଅ — ଗଳା ବା ଗଳ (ଲଷ୍ଠି)
ଗଳବା — ଗଲନ (ସ୍ୱୟଂପତନ)
ଗହଣ — ଗହନ
ଗହଣା — ଗହନା (ଅଳଙ୍କାର)
ଗହମ — ଗୋଧୂମ
ଗହଳ — ଗହନ (ଘନ)
ଗହିରା } ଗଭୀର
ଗହିର }
ଗାଁ — ଗ୍ରାମ
ଗାଇବା — ଗାୟନ (ଗୈ ଧାଃ)
ଗାଈ — ଗବୀ
ଗାଈଆଳ — ଗବୀପାଳ
ଗାଗର — ଗର୍ଗର (ମତ୍ସ୍ୟ ବିଃ)
ଗାଡ଼ — ଗଡ଼ (ଗର୍ତ୍ତ)
ଗାଡ଼ୀ — ଗାନ୍ତୀ
ଗାତ — ଗର୍ତ୍ତ
ଗାଧୋଇବା — ଗାତ୍ର ଧାବନ
ଗାମୁଛା — (ଗାତ୍ର ପୋଛା) ଗାତ୍ରପ୍ରୋଞ୍ଛନୀ
ଘାଉଡ଼ି — ଗହ୍ୱର
ଗାଲ — ଗଲ୍ଲ
ଗାଳିବା — ଗାଳିନ

ଗିଲା — ଗିଲ [ଭକ୍ଷକ]
ଗିଲବା — ଗିଲନ [ଗିଲ ଧାଃ]
ଗୁଆ — ଗୁବାକ
ଗୁଆଘିଅ — ଗବ୍ୟଘୃତ
ଗୁଆଳ — ଗୁବାଳୟ (ଲତା ବିଃ)
ଗୁଡୁଚ୍ — ଗୁଡୂଚ୍ଚ୍
ଗୁଣ — ଘୂର୍ଣ [କୀଟ ବିଃ]
ଗୁଣାଣ — ଗୁଣନ
ଗୁଣିବା — ଗୁଣନ [ଗୁଣ ଧାଃ]
ଗୁଣ୍ଡା — ଗୁଣ୍ଡକ (ଚୂର୍ଣ୍ଣ)
ଗୁଣ୍ଡି — ଗୁଣ୍ଡିକା
ଗୁନ୍ଥିବା — ଗ୍ରନ୍ଥନ (ଗ୍ରନ୍ଥ ଧାଃ)
ଗୁନ୍ଦୁସ — ଗୁଦ୍ରା (ମିଥ୍ୟା)
ଗୁନ୍ଦୁରେଇବା — ମିଥ୍ୟାର୍ଥକ ଗୁଦ୍ର ଧାଃ
ଗୁମ୍ପା — ଗୋଷ୍ପଦ (ଶିଳାଗର୍ତ୍ତ) ?
ଗୁରସ୍ଥ — ଗୃହସ୍ଥ
ଗୁଳୁଚି — ଗୁଡୂଚୀ
ଗୁହ — ଗୂଥ
ଗୁହାଳ — ଗବାଳୟ
ଗେଣ୍ଡା — ଗଣ୍ଡ(କ)
ଗେଣ୍ଡୁ — ଗେଣ୍ଡୁକ (ପୁଷ୍ପ ବିଃ)
ଗେରୁ — ଗୈରିକ
ଗୋଇ — ଗୁପ୍ତି (ଗର୍ତ୍ତ)
ଗୋଇଠି — ଘୃଷ୍ଟୀ
ଗୋଈ — ଗୋଧୀ
ଗୋଲୁଲ — ଗୁଗ୍ଗୁଲ

ଗୋଖୁର—ଗୋକ୍ଷୁର (ବୃକ୍ଷ ବି:)
ଗୋଚନା—ଗୋରୋଚନା
ଗୋଞ୍ଛ—ଗୁଚ୍ଛକ
ଗୋଟି—ଗୁଟିକା (ସ୍ତ୍ରୀ)
ଗୋଠ—ଗୋଷ୍ଠ
ଗୋଠୀ—ଗୋଷ୍ଠୀ
ଗୋଧି—ଗୋଧା (ଧକା)
ଗୋର—ଗୌର
ଗୋରୁଖିଆ—ଗବାକ୍ଷି (ଲକ୍ଷାବି:)
ଗୋଲି—ଗୋଲା (ବାଲକ୍ରୀଡ଼ନକ)
ଗୋବରଛତୁ—ଗୋମୟଛତ୍ର
ଗୋସାଇଁ—ଗୋସ୍ୱାମୀ
ଗୌଣୀ—ଗୋଣୀ

ଘ

ଘଟଣ—ଘଟନ
ଘଟିବା—ଘଟ୍ୟାଭୁନ
ଘଡ଼ି—ଘଟିକା (କାଳପରିମାଣ)
ଘଣ୍ଟି—ଘଣ୍ଟୀ
ଘଣ୍ଟ—ଘଣ୍ଟା
ଘଣ୍ଟାକୋଳ—ଘଣ୍ଟକକୋଳ
ଘଣ୍ଟି—ଘଣ୍ଟିକା (କ୍ଷୁଦ୍ରଘଣ୍ଟ)
ଘମିର—ଘର୍ମଚର୍ଚ୍ଚିକା
ଘରଭଟିଆ—ଗୃହଭଟ୍ଟ
ଘରଣୀ—ଗୃହିଣୀ
ଘଷା—ଘର୍ଷ
ଘଷିବା—ଘର୍ଷଣ
ଘାଅ—ଘାତ
ଘାଣ୍ଡି—ଘାଣ୍ଡି
ଘାଗୁଡ଼ି—ଘର୍ଘରିକା (ଘ)
ଘାଟ—ଘଟ୍ଟ
ଘ୍ରାଣ—ଘ୍ରାଣ
ଘାଣ୍ଟଅଣ—ଘଣ୍ଟରେମନ
ଘାଣ୍ଟିବା—ଘଟ୍ଟନ (ଘଟ୍ଟଧା:)
ଘିଅ—ଘୃତ
ଘିକୁଆଁରି—ଘୃତକୁମାରୀ
ଘୁରୁବା—ଘୂର୍ଣ୍ଣନ
ଘୁଷୁରି—ଘୃଷ୍ଟି
ଘେନିବା—ଗ୍ରହଣ (ଗ୍ରହ ଧା:)
ଘୋଟିବା—ଘୋଟନ
ଘୋଡ଼ା—ଘୋଟ (କ)

ଚ

ଚଅଁର—ଚମ୍ବର (ଚାମର)
ଚଉ—ଚବ (କା)—ବୃକ୍ଷ ବି:
ଚଉଁରୀ—ଚମରୀ
ଚଉକ—ଚତୁଷ୍କ
ଚଉକା—ଚତୁଷ୍କ (କ୍ଷୁଦ୍ରଜଳାଶୟ)

ଚଉକ—ଚତୁଷ୍କ

ଚଉଠ
ଚଉଠା } ଚତୁର୍ଥ

ଚଉଠୀ—ଚତୁର୍ଥୀ

ଚଉହଟ—ଚତ୍ୱର

ଚଉତିରିଶ—ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶତ୍

ଚଉତିରିଶା—ଚତୁସ୍ତ୍ରିଂଶ

ଚଉଦ—ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ

ଚଉଦିଗ—ଚତୁର୍ଦ୍ଦିକ

ଚଉଦୋଳ—ଚତୁର୍ଦ୍ଦୋଳ

ଚଉଖୁଣ୍ଟି—ଚତୁଷ୍କୁଣ୍ଟି

ଚଉପଦୀ—ଚତୁଷ୍ପଦୀ (ପଦ୍ୟଭେଦ)

ଚଉପାଢ଼ୀ—ଚତୁଷ୍ପାଠୀ

ଚଉପାଶ—ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ

ଚଉସ—ଚତ୍ୱର

ଚଉଷଠି—ଚତୁଃଷଷ୍ଟି

ଚଉସମ—ଚତୁଃସମ (ଔଷଧ ବିଃ)

ଚକ—ଚକ୍ର

ଚକଡ଼ା—ଚକ୍ର (ଭୂମିଖଣ୍ଡ)

ଚକା
ଚକି } —ଚକ୍ରି

ଚକୁଆ—ଚକ୍ରବାକ ବା ଚକ୍ରାହ୍ୱ

ଚକୁଳି—ଶଷ୍କୁଲୀ

ଚକୋଇ—ଚକ୍ରବାକୀ

ଚକ୍ରାନ୍ତ—ଚକ୍ରାଟ (ମନ୍ତ୍ରଣା)

ଚଗଲା—ଜଗଲ (ଧୂର୍ତ୍ତ)

ଚଳବା—ଭର୍ତ୍ସନ (ଭର୍ତ୍ସ ଧାଃ)

ଚଟପଟି—ଚର୍ମପଟ୍ଟିକା

ଚଟିଆ—ଚଟିକା

ଚଟୁ—ଶର୍ଦ୍ଦୁ

ଚଟଣି—ଚକ୍ଷଣୀ ?

ଚଟେଇ—ଚଟ୍ଟ (ତୃଣାସନ)

ଚଢ଼େଇ—ଚଟକ (ପକ୍ଷୀ)

ଚଣା—ଚଣକ

ଚନ୍ଦ୍ରକା—ଚନ୍ଦ୍ରକ

ଚନ୍ଦି—ଚନ୍ଦନ

ଚମ—ଚର୍ମ

ଚମକିବା—ଚମତ୍କରଣ

ଚମଦଳା—ଚର୍ମଦଳ (ରୋଗ ବିଃ)

ଚମାର—ଚର୍ମାର

ଚମ୍ପତ—ଚମୂପତ

ଚମ୍ପା—ଚମ୍ପକ

ଚଳକା—ଚୁଲୁକ (ବସ୍ତ୍ରକୋଷ)

ଚଳିବା—ଚଳନ (ଚଳ ଧାଃ)

ଚବଶ—ଚତୁର୍ବ୍ବିଂଶ(ତ)

ଚଷାପକ୍ଷୀ—ଚାଷପକ୍ଷୀ

ଚଷିବା—କର୍ଷଣ (କୃଷ ଧାଃ)

ଚଷୁ—ଚୁଷ

ଚାଉଳ—ତଣ୍ଡୁଳ

ଚାକୁଣ୍ଡା—ଚକ୍ରମର୍ଦ୍ଦ

ଚାଖଣା—ଚକ୍ଷଣ

ଚାଖିବା—ଚକ୍ଷ ଧାତୁଜ

ଚାଚେଷ୍ଟ – ଚର୍ଚ୍ଚିଷ (କ୍ରୀଡ଼ା ବାଃ)
ଚାଞ୍ଚ – ଚଞ୍ଚା
ଚାଖିବା – ଚଷଣ (ଚଷ ଧାଃ)
ଚାଟ – ଚଟ୍ଟ
ଚାଟଗାଁ – ଚଟ୍ଟ ଗ୍ରାମ
ଚାତର – ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ
ଚାନ୍ଦ – ଚନ୍ଦ୍ର
ଚାନ୍ଦଣୀ – ଚାନ୍ଦ୍ରୀ (ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା)
ଚାନ୍ଦି – ଚନ୍ଦ୍ରକା (ମତ୍ସ୍ୟ ବାଃ)
ଚାନ୍ଦୁଆ – ଚନ୍ଦ୍ରା (ଚନ୍ଦ୍ରାତପ)
ଚାପଡ଼(ଡ଼ା) – ଚପଟ
ଚାପସର – ଚମ୍ପକସର
ଚାମୁଣ୍ଡା – ଚର୍ମମୁଣ୍ଡା (ଦେବୀ ବାଃ)
ଚାମଚ – ଚମସ (ପାତ୍ର ବାଃ) *
ଚାର – ଚର (ବୃକ୍ଷ)
ଚାଳିବା – ଚାଳନ
ଚାଳୁଣୀ – ଚାଳନୀ
ଚାହିଁବା – ଚାକ୍ଷଣ (ଚକ୍ଷ ଧାଃ)
ଚିକଣ – ଚିକ୍କଣ
ଚିକଟା – ଚିକ୍କଳ (ମୃତ୍ତିକା ବାଃ)
ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି – ଚିଙ୍ଗଟ (ଡ଼ି)
ଚିଟାଉ – ଚିତ୍ରଲେଖ୍ୟ
ଚିଡ଼ା – ଚଣ୍ଡ (କୋପନ)

ଚିଣିସିନ୍ଦୁର – ଚୀନସିନ୍ଦୂର
ଚିତଳ – ଚିତ୍ରଫଳ (ମତ୍ସ୍ୟ ବାଃ)
ଚିତା – ଚିତ୍ର
ଚିତା – ଚିତ୍ରକ (ବୃକ୍ଷ ବାଃ)
ଚିତାବାଘ – ଚିତ୍ରବ୍ୟାଘ୍ର
ଚିତ୍ରସାପ – ଚିତ୍ରସର୍ପ
ଚିତ୍ତୋଉ – ଚିତ୍ରଗୁ
ଚିନା – ଚୀନ (ଶସ୍ୟ ବାଃ)
ଚିନାମାଳ – ଚିନିମିଳକା ?
(କର୍ଣ୍ଣାଭରଣ ବାଃ)
ଚିର – ଚୀର
ଚିରଇତା – ଚିରତିକ୍ତ
ଚିରୁଣୀ – ଚୀରକୁଣୀ
ଚିଲ – ଚିଲ୍ଲ
ଚିଲିକିଆ – ଚିଲ୍ଲାକ୍ଷ [କ୍ଲିନ୍ନନେତ୍ର]
ଚୁଟି – ଚୁଟିକା
ଚୁଡ଼ା – ଚିପିଟ
ଚୁଡ଼ – ଚୂଡ଼ା [କେଶାଭରଣ]
ଚୁପ ଚୁପ – (ମନ୍ଦଗତ୍ୟର୍ଥକ ଚୁପ ଧାଃ)
ଚୁମ୍ବିବା – ଚୁମ୍ବନ
ଚୁଲି – ଚୁଲା [ଡ଼ା]
ଚୁଲି – ଚୁଲ୍ଲୀ [ଲ୍ଲି]

---

*ପୂର୍ବେ ଆଧୁନିକ "ଚାମଚ" ଆକୃତିର କାଷ୍ଠନିର୍ମିତ ପାତ୍ର ସୋମ
ରସ ପାନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିଲା ।

ଚୁଡ଼ିବା – ଚୂର୍ଷଣ [ଚୂଷ ଧାଃ)
ଚୂନ – ଚୂର୍ଣ୍ଣ
ଚୂନଗ – ଚୂର୍ଣ୍ଣକାର
ଚୂନା – ଚୂର୍ଣ୍ଣ
ଚୂରିବା – ଚୂରଣ (ଚୂର ଧାଃ)
ଚେଇବା – ଚେତନ [ଚିତ୍ ଧାଃ]
ଚେପେଟା – ଚିପିଟ
ଚେମିଣି – ଚର୍ମଚଟିକା
ଚେରପୋ – ଚେଡ଼ୀପୁତ୍ର
ଚେଲା – ଚେଲୁକ (ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁଶିଷ୍ୟ)
ଚୈତ – ଚୈତ୍ର
ଚୋଙ୍ଗି – ଚୁଙ୍ଗିକା (ଶାକ ବିଃ)
ଚୋପା—ଚୋପ (ଗ୍ରା)
ଚୋର – ଚୌର
ଚୋରୀ—ଚୁରି (ଚୌର୍ଯ୍ୟ)
ଚୋରୁ – ଚୋରକ ବା ଚୌର
ଚୋବାଣ – ଚର୍ବଣ
ଚୋବେଇବା – ଚର୍ବ ଧାତୁଜ
ଚୋଷିବା – ଚୂଷ ଧାତୁଜ
ଚୋବଦାର – ଚୋବ୍‌ଦାର
(ରାଜପୁତ ଶାଖା ବିଃ)
ଚୌକି—ଚତୁଷ୍କ
ଚୌକାଠ – ଚତୁଷ୍କାଷ୍ଠ
ଚୌଥ—ଚତୁର୍ଥ (ଚତୁର୍ଥାଂଶ)
ଚୌରସ—ଚତୁରସ୍ର
ଚୌରାଣବେ—ଚତୁର୍ନବତି
ଚୌରାଶୀ—ଚତୁରଶୀତି
ଚୌଶାଳ—ଚତୁଃଶାଳ(ଳା)

ଛ

ଛଅ—ଷଟ୍ ବା ଷଷ୍ଠ
ଛଅର—କ୍ଷୌର
ଛଇ – ଛବି
ଛଇଳ – ଛବିଳ
ଛଉ – ଶିବ
ଛଆ – ଶାବକ
ଛଟକ – ଛଟା
ଛଣ—କ୍ଷଣ
ଛଣପଟ—ଶଣ ପଟ୍ଟିକା
ଛଣି – ଶାଣି (ଶଣସୂତ୍ରନିର୍ମିତ ଆଧାର)
ଛତର – ଛତ୍ର
ଛତରଙ୍ଗି(ଙ୍ଗି)—ଚତୁରଙ୍ଗ
ଛତଗ – ଛତ୍ୱର (ଧୂର୍ତ୍ତ)
ଛତା – ଛତ୍ର
ଛୟାଳିଶ—ଷଡ଼ଚତ୍ୱାରିଂଶ
ଛଦ – ଛନ୍ଦ
ଛପନ—ଷଟ୍‌ପଞ୍ଚାଶ
ଛତିଶ—ଷଟ୍‌ତ୍ରିଂଶତ
ଛତୁ – ଶକ୍ତୁ (ଶସ୍ୟଚୂର୍ଣ୍ଣ)
ଛତୁ – ଛତ୍ରିକା
ଛନ—ଛନ୍ନ

ଛନ୍ଦଣା—ଛନ୍ଦନ
ଛନ୍ଦିବା—ଛନ୍ଦ ଧାତୁଜ
ଛଳେଇବା—ଛଳନା (ଛଳ ଧାଃ)
ଛବିଶ—ଷଡ୍‌ବିଂଶତି
ଛପନ—ଷଟ୍‌ପଞ୍ଚାଶ
ଛାଅଣ—ଛାଦନ
ଛାଇ—ଛାୟା
ଛାଇବା—ଛାଦନ (ଛଦ ଧାଃ)
ଛାତ୍‌ଣୀ—ଶାଣୀ (ଗ୍ରାମ୍ୟ)
ଛାନ୍ତ—ଶାନ୍ତା (ଶର୍କରା)
ଛାଞ୍ଚ—ସଞ୍ଚ
ଛାତ—ଛାଦ
ଛାନ୍ଦ—ଛନ୍ଦଃ
ଛାମୁ—ସାମୁଖ୍ୟ*
ଛାମୁଣ୍ଡିଆ—ଛାୟାମଣ୍ଡପ
ଛାମୁଦାନ୍ତ—ସମ୍ମୁଖଦନ୍ତ
ଛାୟେଁ—ସ୍ୱୟଂ
ଛାର—ଅସାର
ଛାଲ—ଛଲ୍ଲି (ବଲ୍କଲ ବା ଚର୍ମ)
ଛିଁଆ—ସ୍ଥିର
ଛୁଆଁଇବା—ଛି ଧାତୁଜ
ଛିତ୍କାର—ଶୀତ୍କାର
ଛିଙ୍କ—ଛିକ୍କା
ଛିଙ୍କିବା—ଛିକ୍କଣ (ଛିକ୍କ ଧାଃ)
ଛିଞ୍ଚିବା—ସେଚନ ବା ସିଞ୍ଚନ
ଛିଟ—ଚିତ୍ରପଟ (ବସ୍ତ୍ରଭେଦ)
ଛିଣ୍ଡା—ଛିନ୍ନ
ଛିଣ୍ଡାଇବା—ଛେଦନ (ଛିଦ ଧାଃ)
ଛୁଆ—ଶାବ
ଛୁଇଁବା—ଛୁପନ (ଛୁପ ଧାଃ)
ଛୁଚୁନ୍ଦ୍ରୀ—ଛୁଚ୍ଛୁନ୍ଦରୀ
ଛୁଞ୍ଚି—ସୂଚି
ଛୁଡ଼ିଅ—ସୂଷକ
ଛୁରି—ଛୁରିକା
ଛେଉଣ୍ଡ—ଛେମଣ୍ଡ
(ମାତୃପିତୃହୀନ)
ଛେଉ ସୋରିଷ—ଶ୍ୱେତ ସର୍ଷପ
ଛେଉ—ଶ୍ୱେତ
ଛେଦଗ—ଛିଦଗ (ସୂତ୍ରଭେଦ)
ଛେପ—ଷ୍ଠେବ
ଛେଲ—ଶଲ୍ୟ (ଶେଲ)
ଛେଳି—ଛେଳକ
ଛେଲି—ଛଲ୍ଲି (ବଲ୍କଲ)
ଛୋଟା—ଛୋଟା

ଜ

ଜଉ—ଜତୁ
ଜକ୍‌ଜକ୍—ଚକ୍‌ଚକ୍
ଜଙ୍ଗଲ—ଜଙ୍ଗଲ

* ପ୍ରାକୃତରେ "ସାମୁହ"; ସମ୍ଭବତଃ 'ସାମୁହ'ରୁ ଛାମୁ ହୋଇଅଛି ।

ଜଙ୍ଗଲି — ଜାଙ୍ଗଲ (ଜୀ)
ଜଙ୍ଘ — ଜଙ୍ଘା
ଜଟ — ଜଟା
ଜଡି — ଜାଘି (ଔଷଧ ବି:)
ଜଣ — ଜନ
ଜପାମାଳି — ଜପମାଳିକା
ଜପିବା — ଜପ ଧାତୁଜ
ଜମ୍ବିର — ଜମ୍ବୀର (ଅମ୍ଳଫଳ ବି:)
ଜର — ଜ୍ୱର
ଜରଜାଭଜା — ଜାରଜାତ
ଜରିବା — ଜାରଣ (ଜୃ ଧା:)
ଜଲା — ଜାଲ (ଛିଦ୍ର)
ଜଲାପଞ୍ଜର — ଜାଲପିଞ୍ଜର
ଜଳିବା — ଜ୍ୱଳଧାତୁଜ
ଜହ୍ନ (ନ) — ଜାର୍ଣ୍ଣ (ଚନ୍ଦ୍ର)
ଜହ୍ନି — ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା ?
ଜାଇ — ଜାତି
ଜାଇତ୍ରି — ଜାତିପତ୍ରୀ
ଜାଇଫଳ — ଜାତିଫଳ
ଜାଗିବା — ଜାଗରଣ (ଜାଗୃ ଧା:)
ଜାଡ଼ — ଜାଡ଼୍ୟ
ଜାଣିବା — ଜ୍ଞା ଧାତୁଜ
ଜାନ୍ତୁ — ଜନ୍ତୁ
ଜାମୁ — ଜମ୍ବୁ
ଜାଳ — ଜ୍ୱାଳ (କାଷ୍ଠାଦି)
ଜାଲ — ଜାଲ (ଶାଠ୍ୟ)
ଜାଳିଆ — ଜାଲିକ
ଜାଲିକବାଡ଼ି — ଜାଲିକପାର୍ଶ୍ୱ
ଜାଲିଚନ୍ଦ୍ର — ଜାଲଛଦ୍ମ
ଜିଆଜାତ୍ରେ — ଜ୍ୟାଜାଲ ?
ଜିଣା — ଜିନ (ଜିତ୍ୱର)
ଜିଣିବା — ଜୟନ (ଜି ଧା:)
ଜିଭ — ଜିହ୍ୱା
ଜୀଅନ୍ତା — ଜୀବନ୍ତ
ଜୀଇବା — ଜୀବନ (ଜୀବ ଧା:)
ଜୀର — ଜୀର(କ)
ଜୁଅ — ଦ୍ୟୂତ
ଜୁଆଁଇ — ଜାମାତୃ
ଜୁଆଚୋର — ଦ୍ୟୂତଚୌର
ଜୁଣ — ଜୂର୍ଣ୍ଣ (ତୃଣ ବି:)
ଜୁଡ — ଦ୍ୟୁତ
ଜୁଲ୍ଲା — ଝୁଲ୍ଲ (ମାଚଜାତ ବି:)
ଜୁଡ଼ା — ଜୁଟ
ଜେଉଁଶାଶୁ — ଜ୍ୟେଷ୍ଠଶ୍ୱଶ୍ରୂ
(ପତ୍ନୀର ଜ୍ୟେଷ୍ଠାଭଗିନୀ)
ଜେଠୁତା — ଜ୍ୟେଷ୍ଠତାତ
ଜେନା — ଜେନ୍ୟ (ଜୟଶୀଳ) ※
ଜେମା — ଜାମି
ଜୋକ — ଜଲୌକା
ଜୋଳା — ଜ୍ୱାଲା (ଦାହ)

※ ଜୟଶୀଳତା ହେତୁରୁ କ୍ଷତ୍ରିୟମାନଙ୍କର ଏହି ଉପାଧି ଅଛି ।

ଝ

ଝଟ୍ — ଝଟା (ଶୀଘ୍ର)

ଝଟତ — ଝଟିତ

ଝଡ — ଝଟିକା

ଝଣ୍ଝଣ୍ — ଝନ୍ଝନ୍

ଝାଉ — ଝାବୁ (ବୃକ୍ଷ ବି:)

ଝାଞ୍ଜ — ଝର୍ଝର (ବାଦ୍ୟ ବି:)

ଝାଟି — ଝଟି

ଝାଟିମାଟି — ଯଷ୍ଟିମୃତ୍ତିକା

ଝାଡ଼ି — ଝାଟ (ନିକୁଞ୍ଜ)

ଝାଡ଼ିବା — ଝଟ ଧାତୁଜ

ଝାଡୁ (ଖ) — ଝଣ୍ଟକ (ମାର୍ଜନୀ)

ଝାମା — ଝାମକ

ଝାମ୍ପ — ଝମ୍ପ

ଝାମ୍ପିବା — ଝମ୍ପନ [ଝମ୍ପ ଧା:]

ଝାଳ — ଝଲ୍ଲର [ସ୍ୱେଦ]

ଝାସ — ଝସ (ଝାପ)

ଝାସିବା — ଝସଣ (ଝସ ଧା:)

ଝିଅ — ଦୁହିତା

ଝିଲ୍ଲିପିଟି — ଝିଲ୍ଲିକା ବା ଝିଲ୍ଲୀ

ଝିନ — ଚୀନ

ଝୁଅ — ଦୁହିତା

ଝୁଣା — ଧୂନକ

ଝୁଲ୍ଲା — ଝୁଲ୍ଲ (ଅକାଣ୍ଡ ବୃକ୍ଷ)

ଝୁରୁ — ଧୂର୍ ବା ଧୁର (ଯାନାଗ୍ର)

ଝୁରିବା — ଝୁ ଧାତୁଜ

ଝୁଲଣ — ଦୋଳନ

ଝୁଲି — ଦୋଳ (ଳୀ)

ଝୁଲିବା — ଦୁଲ ଧାତୁଜ

ଝୋଅ (ବା) — ଦୋହ
(ଦୋହନପାତ୍ର)

ଟ

ଟଗର — ତଗର

ଟଙ୍କା — ଟଙ୍କ (କ)

ଟଙ୍କାଶାଳ — ଟଙ୍କଶାଳା

ଟଣକା — ତନକା (ରକ୍ତ ଭେଦ)

ଟଳିବା — ଟଳନ (ଟଳ ଧା:)

ଟସର — ତ(ତ୍ର)ସର

ଟାଙ୍କ — ଟଙ୍କ (ଜଙ୍ଘା)

ଟାଙ୍ଗଣା — ଟଙ୍ଗ(ଙ୍କ)ଣ

ଟାଙ୍ଗ — ଟଙ୍କ (ଙ୍ଗ)

ଟାଙ୍ଗିଆ — ଟଙ୍ଗ (ଶିଳାଭେଦକାସ୍ତ୍ର)

ଟାଙ୍ଗିବା — ଟଙ୍କନ (ଟଙ୍କ ଧା:)

ଟାଙ୍ଗେର — ଟଙ୍ଗଦ୍ରୁଶ

ଟାଣ — ତାନ (ଦମ୍ଭ)

ଟାଣିବା — ତାନ (ତନ ଧା:)

ଟିକିଲି — ଟୀକା

ଟିପଣୀ — ଟିପ୍ପନୀ (ଟୀକା)

ଟିପାର — ତ୍ରିପଦୀ
ଟିମ — ଡିମ୍ବ (ଶିଶୁ)
ଟେଟେଷୋଇ — ଟିଟ୍ଟିଭ
ଟେଗ — ଟେରକ (ବକ୍ରନେତ୍ର)
ଟୋକା — ଛୋକ

ଠ

ଠାକୁର — ଠକ୍କୁର
ଠିକ } — ଟୀକା
ଠିକା }
ଠୁଲ — ସ୍ଥୂଳ

ଡ

ଡଙ୍କ — କଡ଼ମ୍ବ (ଶାକାଦନାଲକା)
ଡ଼ଙ୍କୁଣୀ — ଡ଼ାକନୀ
ଡମ୍ବରୁ — ଡ଼ମରୁ
ଡ଼ର — ଦର
ଡାଆଣୀ — ଡ଼ାକନୀ
ଡ଼ାଉଁଶ — ଦଂଶ
ଡ଼ାମରକାଉ — ଦଣ୍ଡ(ଦ୍ରୋଣ)କାକ
ଡ଼ାଲ — ଦାଲ
ଡାଲଚକ — ଦାଲଚୀଣ୍ଡିକ
ଡ଼ାହ୍ଲ — ଡ଼ାହ୍ଲକ
ଡାଲି — ଦାଳ (ଳୀ)
ଡ଼ାଲମହୁ — ଦାଲମଧୁ
ଡ଼ାଲମ୍ବ — ଦାଡ଼ିମ୍ବ
ଡ଼ାହାଣ — ଦକ୍ଷିଣ
ଡ଼ାହୁକ — ଡାହୂକ
ଡଙ୍ଗା — ଦଙ୍କ (ତ୍ରଙ୍କୁଣି)
ଡମ — ଡମ୍ବ
ଡମ୍ବିର — ଡ଼ମ୍ବୁର
ଡେଙ୍ଗା — ଦୀର୍ଘ
ଡେଙ୍ଗୁର — ଡ(ଦ)ଣ୍ଡିର
ଡୋର — ଡୋର (କ)
ଡୋଲି — କଣ୍ଡୋଲ
ଡେଁରିଅ — ଦର୍ଘ୍ୟ

ଢ

ଢମଣା — ଧର୍ଷଣ (ସର୍ପ ବି:)
ଢାକା — ଢକ୍କ [ଦେଶ ବି:]
ଢିପ — ଦ୍ୱୀପ
ଢୁକିବା — ଢୌକ ଧାତୁଜ

ଣ

ଣଅଁର — ଣକ୍ତ
ଣକେଇବା — ଣର୍କ ଧାତୁଜ

ଝଉଣୀ — ଝଟୁଗଣ
ଝଣ୍ଡ — ଦଣ୍ଡ
ଝନ୍ତ — ଝଲ୍ଲ
ଝନ୍ତଶାଳ — ଝଲ୍ଲଶାଳା
ଝନ୍ତୀ — ଝଲ୍ଲୀ
ଝମାଖୁ — ଝାମ୍ପଲୁଣ୍ଠି
ଝମ୍ପ — ଝୃମ୍ପ [ସର୍ପ ବିଃ]
ଝମ୍ପା — ଝାମ୍ପ [ସ୍ତ୍ରୀ]
ଝମ୍ପାପଟା — ଝାମ୍ପପଟ୍ଟି
ଝରଣ୍ଡ — ଝୁଣ୍ଡ
ଝରଭୃଙ୍ଗ — ଝରମ୍ଭୃଙ୍ଗ [ଫଳ ବିଃ]
ଝଘ — ଝାଘ
ଝଘଟ — ଝାଘବର୍ତ୍ତ
ଝଘଟିବା — ଝାଘବର୍ତ୍ତନ
ଝରିବା — ଝରଣ [ଝୃ ଧାଃ]
ଝଲପା — ଝଲପାତ୍ର
ଝଲେଇ — ଝଲ୍ଲାଟୀ
ଝଷୁ — ଭୃଷ
ଝସର — କ୍ଷସର
ଝାଉଁଆ — ଝପ୍ରକ
ଝାଲୁଡ — ଝଲ୍ଲୁର୍ଟ
ଝାଡ — ଝାଡ (ବସ୍ତ୍ରଭରଣ ବିଃ]
ଝାଡ — ଝାଟୀ [ସ୍ୱରଭେଦ]
ଝାଡିବା — ଝାଡ଼ନ [ଝାଡ ଧାଃ]
ଝାଉଳ — ଝାଉଳ
ଝାଡ଼ — ଝପ୍ତି

ଝାପି — ଝାପୀ (କନ୍ଧା ବିଃ).
ଝାମିଲ — ଝାମ୍ପୁଲୀ
ଝାଳି — ଝାଲକ
ଝାଳ — ଝାଳ (କରଣ୍ଡୋଟ)
ତିଅଣ — ତେମନ
ତିଅର — ଧୀବର [ଜାତି ବିଃ]
ତିଅଡ଼ୀ — ତ୍ରିପାଠୀ
ତିଉଡ଼ି — ତ୍ରିବେଦିକା
ତିନ୍ତିବା — ତିମ ଧାତୁଜ
ତିନ୍ତୁଳ — ତିନ୍ତିଡ଼ୀ
ତିରିଶ [ଶି] — ତ୍ରିଂଶତ୍
ତୀଖ — ତୀକ୍ଷ୍ଣ
ତୁଣ୍ଠ — ତୁଣ୍ଡ [ଶୂନ୍ୟ]
ତୁଟି — ତ୍ରୁଟି
ତୁଠ — ତୀର୍ଥ
ତୁଡ଼ିଅ — ତୁଣ୍ଡକ
ତୁନି — ତୁଷ୍ଣୀଂ
ତୁମେ — [ତୁମଂ] ତ୍ୱଂ
ତୁମ୍ଭେ — (ତୁମ୍ହେ) ତ୍ୱଂ
ତୁରନ୍ତ } — ତ୍ୱରିତ
ତୁରିତ }
ତୁରୀ — ତୂର୍ଯ୍ୟ
ତୁଳା — ତୂଳ (କ)
ତୁଳିବା — ତୁଳନ (ତୁଳ ଧାଃ)
ତେଇଶ — ତ୍ରୟୋବିଂଶ (ତି)

ଢେଙ୍କାଡ଼ା — ଟ୍ୟାଙ୍କ
(ପାକପାତ୍ରରକ୍ଷଣ ସ୍ଥାନ)
ଢେଙ୍କଣା — ଢେଙ୍କନ
ଢେଙ୍କିବା — ଢଙ୍କ ଧାତୁଜ
ଢେକିଶ — ସମୁଦ୍ରାଂଶଭୂ
ଢେରଷ୍ଟ — ଢେରଷ୍ଟୀନ
ଢେଲ — ଢୈଲ
ଢେଲକାଣ୍ଠି — ଢୈଲକଣ୍ଠ
ଢେଲି — ଢୈଲକ [ଲୀ]
ଢୋଟି — ଢୋଟି [ଟୀ]
ଢୋଢଲ — ଢୋଢଲ [ସ୍ଥୂଳଦ୍ବାକ୍]
ଢୋଗ — ଢଗ
ଢୋରଣୀ — ଢୋଯାନ୍ତ
ଢୋଲା — ଢୋଲକ [ପରିମାଣବା:]
ଢୋଳନବା — ଢୁଳଧାତୁଜ
ଢୁଣ୍ଢଳ — ଢାରଢୁଣ୍ଡୁ

ଥ

ଥକା — ସ୍ତୁକିତ
ଥକ୍‌ଗ୍ରିବା — ସ୍ତୁଗଜ [ସ୍ତୁଗ ଧା:]
ଥଣ୍ଡିଲ — ସ୍ତଣ୍ଡିଲ
ଥନ — ସ୍ତନ
ଥନନଗ — ସ୍ତନ୍ୟପର
ଥମ୍ଭଲ — ଉଦ୍ଧତ
ଥମ୍ — ସ୍ଥାପ୍ରୀ

ଥର — ସ୍ତର
ଥଳ — ସ୍ଥଳ
ଥଳୀ — ସ୍ଥଳୀ
ଥବିର — ସ୍ଥବିର
ଥାକୁଳ — ସ୍ଥୂଳକାପ୍ତ
ଥାନ — ସ୍ଥାନ
ଥାନ — ସ୍ଥାମ
ଥାପନା — ସ୍ଥାପନ
ଥାପିବା — ସ୍ଥାପି ଧାତୁଜ
ଥାଲ — ସ୍ଥାଲ
ଥାଳଅ — ସ୍ଥାଳକା
ଥାଳୀ — ସ୍ଥାଳୀ
ଥିର(ସ୍ଥ) — ସ୍ଥିର
ଥୁକାର — ଥୁତ୍କାର
ଥୋଇବା — ସ୍ଥା ଧାତୁଜ
ଥୋକ, ଥୋକାଏ } — ସ୍ତୋକ
ଥୋଡ — କ୍ରୋଟୀ (ମତ୍ସ୍ୟ ବା:)
ଥୋପା — ସ୍ତବକ
ଥୋରି — ସ୍ଥିର
ଥୋବଗ — ସ୍ଥବିର

ଦ

ଦଅଁଣା — ଦମନ

ଦଉଡ଼ି / ଦଉଡ଼(ର) } — ଦୋର(କ)

ଦକ୍ଷିଣା — ଦକ୍ଷିଣା ।

ଦଙ୍ଗା — ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ (କଳହ)

ଦଢ଼ — ଦୃଢ଼

ଦଦରା — ଦର୍ଦ୍ଦର (ଛିଦ୍ରେଦ୍‌ଭଗ୍ନ)

ଦରବାର — ଦାର୍ବଟ (ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ)

ଦଳିବା — ଦଳନ [ଦଳ ଧାଃ]

ଦଶ — ଦଶନ୍

ଦଶି — ଦଶା [ବସ୍ତ୍ରାନ୍ତ]

ଦହ — ଦ୍ରହ

ଦହି — ଦଧି

ଦାଆ — ଦାତ୍ର

ଦାଉଁଣୀ — ଦାମନୀ

ଦାଉ — ଦାବ ବା ଛାପ

ଦାଉ — ଧାଉ

ଦାଢ଼ି — ଦାଢ଼ିକା [ଶ୍ମଶ୍ରୁ]

ଦାଳ — ଧାଳ (ପାତ୍ର)

ଦାମ — ଧାମ (ଆଧାର)

ଦାନ୍ତ — ଦନ୍ତ

ଦାନ୍ତକାଠି — ଦନ୍ତକାଷ୍ଠ (ସ୍ତ୍ରିକା)

ଦାନ୍ତଘଷା — ଦନ୍ତଘର୍ଷ

ଦାନ୍ତୁର — ଦନ୍ତୁର

ଦାମୁଡ଼ — ଦମ୍ୟ (ବତ୍ସତର)

ଦାରୋଗା — ଦ୍ୱାରଗୋପ ?

ଦାର୍ଜିଲିଙ୍ଗ୍ — ଦର୍ଜ୍ଜ୍ୟଲିଙ୍ଗ ।

ଦାଳୁଅ — ଦାଳ (ଧାନ୍ୟ ବିଃ)

ଦିଅଁ — ଦେବ

ଦିଅର — ଦେବର

ଦିଅସିଲ୍ଲଇ — ଦୀପଶଲାକା

ଦିଗ — ଦିକ୍

ଦିଗଡ଼ — ଦ୍ୱିଗଲ (ଖଣ୍ଡ ୨ କରିବା ।

ଦିହଳ — ଦ୍ୱିହଳ

ଦୀକ୍ଷିଣ — ଦୀଛିଣ

ଦୀଘି — ଦୀର୍ଘିକା

ଦୀପାଳୀ — ଦୀପାବଳୀ

ଦୁଆର — ଦ୍ୱାର

ଦୁଆସି — ଦ୍ୱାସୀ

ଦୁମ୍‌ଦୁମ୍ — ଦୁନ୍ଦମଶବ୍ଦକ

ଦୁଇ — ଦ୍ୱି

ଦୁଦୁରା — ଦର୍ଦ୍ଦୁରପର୍ଣ୍ଣୀ (ବୃକ୍ଷ ବିଃ)

ଦୁଧ — ଦୁଗ୍ଧ

ଦୁଧସର — ଦୁଗ୍ଧସାର

ଦୁବ — ଦୁର୍ବା

ଦୁବେଇ — ଦ୍ୱିବେଦୀ

ଦୁମ୍ବା — ଦୋମ୍ବା (ମାତ୍ରାଗୃତି)

ଦୁହାଁଳ — ଦୋହଳ

ଦୁହିଁବା — ଦୋହନ (ଦୁହ ଧାଃ)

ଦେଇ — ଦେବୀ

ଦେଉଳ — ଦେବକୁଳ

ଦେଖିବା — ଦୃଶଧାତୁଜ

ଦୋଫାଳା—ଦ୍ୱିଫଳ
ଦୋପଖା—ଦ୍ୱିପକ୍ଷ (ବୃକ୍ଷଭେଦ)
ଦୋରୁଅ—ଦ୍ରବ (ରସ)
ଦୋଳା(ଦ୍ୱଳା)ଇବା--ଦୋଳାୟ ଧା:
ଦୋଳ—ଦୋଳକା(ଳୀ)

ଧ

ଧଅ—ଧବ (ବୃକ୍ଷ ବି:)
ଧଉଳଗିରି—ଧବଳଗିରି
ଧକା—ଧକ୍କା
ଧକେଇବା—ଧକ୍କ ଧାତୁଜ
ଧଡ଼ଫ—ଧର୍ଷ
ଧଡ଼ା—ଧଟ
ଧଡ଼ି—ଧଟୀ
ଧଣିଆ—ଧନ୍ୟାକ ଧନକ
ଧନ୍ଦୁ—ଦୁନ୍ଦୁଭ
ଧରିବା—ଧୃ ଧାତୁଜ
ଧଳା—ଧବଳ
ଧାଁ—ଧାମ(ନ୍)
ଧାଇଁବା—ଧାବନ (ଧାବ ଧା:)
ଧାଈ—ଧାତ୍ରୀ
ଧାଡ଼ି—ଧାରି
ଧାଡୁକୀ—ଧାଟକୀ
ଧାନ—ଧାନ୍ୟ
ଧାନ—ଧାନକ (ପରିମାଣ ବି:)
ଧାନକୋଠି—ଧାନ୍ୟକୋଷ୍ଠକ
ଧାନଶିଂଘା—ଧାନ୍ୟଶୀର୍ଷକ
ଧାନୁକା—ଧାନୁଷ୍କ
ଧାର—ଧାରା
ଧାରୁଅ—ଧାରକ (ଋଣୀ)
ଧାଣ—ଧୂଣ (ଖାଦ୍ୟ)
ଧିକାର—ଧିକ୍କାର
ଧିଟ—ଧୃଷ୍ଟ
ଧିର—ଧୀର
ଧୂଆଁ—ଧୂମ
ଧୂଆଁପତ୍ର—ଧୂମ୍ରପତ୍ର
ଧୂଆ—ଧୌତ
ଧୂତୁରା—ଧୁସ୍ତୂର(କ)
ଧୂଣ—ଢୂଣ୍ଢିକା ?
ଧୋଇବା—ଧାବନ
ଧୋକଡ଼(ଡ଼)-ଧୌତକଟ(ମୂର୍ତ୍ତି)
ଧୋନା—ଧୂନ
ଧୋବା—ଧାବକ

ନ

ନଅ—ନବ (ନ)
ନଅର—ନଗର
ନଅରମୁଥା—ନାଗରମୁସ୍ତ(କ)

ନଇଁବା—ନମନ (ନମ ଧାଃ)
ନଈ—ନଦୀ
ନଉଡ଼ି—ଲଗୁଡ଼ି
ନକ୍ଟେ—ନକ୍ରକ୍ଷ (ହୃଦ୍ବାଂଶ)
ନଙ୍ଗଳ—ଲାଙ୍ଗଳ
ନଙ୍ଗଳା—ନଗ୍ନ (କ୍ଷ)
ନଡ଼ା—ନଡ
ନଡ଼ିଆ—ନାଡ଼(ଡ)କେଳ
ନଣନ୍ଦ—ନନନ୍ଦ (ନ୍ଦା)
ନଣନେଇ—ନନାନ୍ଦୃପତି
ନଥ—ନସ୍ତ ?
ନଦିଆ—ନବଦ୍ୱୀପ
ନରମ—ନମ୍ର
ନଗଜ—ନାଗର [ଷଗଜ୍]
ନଳବଣ—ନଡ଼ବନ
ନଳା—ନାଳ
ନଳଛା—ନଳଛ ବା ନାଳଛା
ନଳୀ—ନାଳୀକ
ନବେ—ନବତି
ନହୁଣି—ନବନୀ
ନହୁଚୁଣୀ—ନଖରଞ୍ଜନୀ
ନାଁ—ନାମ
ନାଉର—ନାବିକ
ନାକ—ନକ୍ର

ନାଗେଶ୍ୱର—ନାଗକେଶର
ନାଚ—ନାଟ
ନାଟୁଆ—ନାଟକ
ନାଡ଼—ନାଳ
ନାଢ—ନାଡ଼ି(ଡ)କା
ନାତି—ନପ୍ତୃ
ନାନା(ଦ)ଧି—ନାନା ବିଧ
ନାନୀ—ନନା *
ନାଳ—ନାଳା
ନାସ—ନସ୍ୟ
ନାସଦାନୀ—ନସ୍ୟଧାନୀ
ନାହା—ନାଥ
ନାହିଁ—ନହି
ନାହି—ନାଭି
ନିଅମ—ନିୟମ [ଶପଥ]
ନିଅଳି—ନବମାଳିକା
ନିତିଜ—ନ୍ୟୁଜ
ନିକମା—ନିଷ୍କର୍ମା
ନିଶ—ନିଷା (ଉତ୍ତରୌଷ୍ଠମ୍)
ନିଙ୍ଗ—ଲିଙ୍ଗ
ନିଠା—ନିଷ୍ଠା
ନିଠେଇ—ନୈଷ୍ଠିକ
ନିଢ—ନିଢ୍ୟ
ନିଦ—ନିଦ୍ରା

* ନନା ମାଆ ଦୁହିଙ୍କୁ ବା ନମନ କିମ୍ବା ଯୋଗ୍ୟତ୍ୱାତ୍ ; ନମ + ଷ୍ୟ

ନିପଟ୍ଟ — ନିଷ୍ପଟ୍ଟ

ନଭା(ବା)ଇବା — ନିର୍ବାପନ

ନମ — ନମ୍ର

ନମନ୍ତେ — ନିମିତ୍ତ

ନିରଖି — ନିରୀକ୍ଷ

ନିବାଡ଼ — ନିବିଡ଼

ନିଶାଣ — ନିଶାନ

ନିଶୁଣୀ — ନିଃଶ୍ରେଣୀ

ନିହ୍ଵଣ ବା ନିହ୍ଵାଣ — ନିଖନ ?

ନୀଳା — ନୀଳ (ମଣି)

ନୂଆ — ନବ(କ)

ନୂଆବହୁ — ନବବଧୂ

ନୁଖୁରା — ନୃଷ୍ଣ

ନେଉଟିବା — (ନି + ବୃତ୍ ଧାଃ)

ନେଉଳ — ନକୁଳ

ନେଙ୍ଗଡ଼ା — ନିରଙ୍ଗ ?

ନେଣ — ନେତ୍ର

ନେମ୍ବୁ — ନିମ୍ବୁ(କ)

ନେପୁର — ନୂପୁର

ନେଳିଆ — ନୀଳ

ନେଳୀ — ନୀଳୀ

ନୋଟ୍,ନୋଟ୍ — ନ୍ୟବ୍ଜ ନ୍ୟୁବ୍ଜ

ନୋଛର — ନୂଳଝର

ପ

ପଁଷଠି — ପଞ୍ଚଷଷ୍ଟି

ପଇଡ଼ — ପୟଃପେଟ(କ)

ପଇଁଠା — ପଦ୍ୱସ

ପକ୍କା — ପକ୍ୱ

ପଖା — ପକ୍ଷ (ଚନ୍ଦ୍ରୀରନ୍ଧ୍ର)

ପଖାଳିବା — ପ୍ରକ୍ଷାଳନ(ପ୍ର + କ୍ଷାଳ ଧାଃ)

ପକ୍ଷିଆ — ପକ୍ଷକ

ପକ୍ଷୀ — ପକ୍ଷୀ

ପଗ — ପର୍ବ (ବଂଶଗ୍ରନ୍ଥି)

ପଘା — ପ୍ରଗ୍ରହ

ପଙ୍ଗା — ପଙ୍କକ

ପଚ୍ — ପଚ୍ୟ

ପଚଶ — ପଞ୍ଚବିଂଶ

ପଛ — ପଶ୍ଚାତ୍

ପଜେଇବା — ପ୍ର + ଅଜ୍ ଧାତୁଜ

ପଞ୍ଚତିରିଶ — ପଞ୍ଚତ୍ରିଂଶତ୍

ପଞ୍ଚାନବେ — ପଞ୍ଚନବତି

ପଞ୍ଚା(ଶ)ଶ — ପଞ୍ଚାଶତ୍

ପଞ୍ଚାଶୀ — ପଞ୍ଚାଶୀତି

ପଞ୍ଜରା — ପଞ୍ଜର (ଦେହାସ୍ଥି)

ପଞ୍ଜୁରି — ପ(ପି)ଞ୍ଜର

ପଞ୍ଝା — ପୁଞ୍ଜ

ପଟଣା — ପତ୍ତନ

ପଟା — ପଟ୍ଟ*

ପଟା — ପଟ୍ଟ (ଲେଖ୍ୟପତ୍ର ବାଃ)

ପଟାଳ — ପଟଳ

ପଠା — ପ୍ରସ୍ଥ ?

ପଠାଇବା — ପ୍ରସ୍ଥାପନ

ପଡ଼ା — ପାଟକ (ଗ୍ରାମାଂଶ)

ପଡ଼ିବା — ପତନ (ପତ୍ ଧାଃ)

ପଡ଼ୋଶି — ପ୍ରତିବାସୀ

ପଢ଼ା — ପାଠ

ପଢ଼ିଆରୀ — ପ୍ରତିହାରୀ

ପଢ଼ୁଆଁ — ପ୍ରଥମ

ପଢ଼ୁଆ — ପାଠକ

ପଣନାତି — ପ୍ରନପ୍ତା(ପ୍ତୃ)

ପଣସ — ପନସ

ପଣା — ପାନ ବା ପାନକ

ପଣ୍ଡା — ପଣ୍ଡ (ନଷ୍ଟଲ)

ପଣ୍ଡାପଣସ — ପଣ୍ଡପନସ

ପଣ୍ଡାମଇଁଷି — ପଣ୍ଡମହିଷ

ପତଳା — ପତ୍ରଳ

ପତର — ପତ୍ର

ପତଳା — ପଟଳ

ପତ୍ରା — ପତ୍ର (ପକ୍ଷ)

ପତିଆରା — ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପତିପ — ପ୍ରତିପଦ୍

ପତୁଲି — ପାତଲୀ (ମୃତ୍ପାତ୍ର)

ପଥର — ପ୍ରସ୍ତର

ପଥି — ପଥ୍ୟ

ପଥୁରି — ପ୍ରସ୍ତରଣୀ (କୁଣ୍ଡୀ)

ପଦା — ପଦ

ପଧାନ — ପ୍ରଧାନ

ପନି — ପଣ୍ୟ

ପନିକି — ପନିସ

ପନ୍ତାଡ଼ି }
ପନ୍ତାର } — ପ୍ରାନ୍ତ

ପନ୍ତି — ପଂକ୍ତି

ପନର — ପଞ୍ଚଦଶ

ପନ୍ୟା (ନ୍ହା) — (ଆ) ପୀନ ?

ପରଖ — ପରୀକ୍ଷା

ପରଖିବା — ପରିପୂର୍ବକ ଈକ୍ଷ ଧାଃ

ପରତେ — ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପରଳ — ପଟଳ (ଚକ୍ଷୁରୋଗ ବାଃ)

ପରଯା — ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ

ପରସ୍ତା — ପ୍ରସ୍ତାବ

---

* ଉତ୍ତରୀୟାର୍ଥକ "ପଟା" ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ପଟ୍ଟ ଶବ୍ଦରୁ ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ ଯଥା— ଲୁଗାପଟା।

ପରୁ(ର)ଷାଣ—ପରିବେଷଣ
ପରୁଷିବା—ପର + ବିଷ ଧାଃ
ପଲ(ଲା)ଣ୍ଡି—ପଲାଣ୍ଡୁ
ପଲ(ଡ଼ି)ଉ—ପ୍ଲବ (କ୍ଷୁଦ୍ର ନୌକା)
ପଲଙ୍କ—ପଲ୍ୟଙ୍କ
ପଳା—ପ୍ରବାଳ ? (ଶୈଳଦର୍ବୀ)
ପଳାଇବା—ପଲା + ଅୟ୍‌ଧାତୁଜ
ପଲାଣ—ପର୍ଯ୍ୟାଣ ବା ପଲ୍ୟୟନ
ପବ—ପର୍ବ
ପଶା—ପାଶ(କ)
ପଶିବା—ପ୍ରବେଶ(ପ୍ର + ବିଶ ଧାଃ)
ପସାରୁଣୀ—ପ୍ରସାରଣୀ(ଲତା ବିଃ)
ପସୂର—ପଞ୍ଚସେର
ପହଣୀ—ପ୍ରହେଣୀ (ଜଳଜାଲ)
ପହଣ୍ଡ—ପଦଣ୍ଡ
ପହର—ପ୍ରହର
ପହଲି—ପ୍ରହେଲି
ପହି—ପ୍ରଥି
ପହୁଞ୍ଚିବା—ପ୍ର + ବଶ ଧାତୁଜ
ପା(ଅ)—ପାଦ (ଚତୁର୍ଥାଂଶ)
ପାଇକ—ପଦାତିକ
ପାଉଁଶ—ପାଂଶୁ
ପାଉତି—ପ୍ରାପ୍ତି
ପାଖ—ପକ୍ଷ
ପାଖର—ପ୍ରଖର (ଅଭୁକ୍ତ)

ପାଖୁଡ଼ା—ପ୍ରକର (ସ୍ତବକ)
ପାଗ—ପାକ
ପାଗଦାଣ୍ଡି—ପାକଦଣ୍ଡୀ
ପାଗୁ(କୁ)ଳୀ—ପାକସ୍ଥଳୀ
ପାଚେରି—ପ୍ରାଚୀର
ପାଚିଲା—ପଚେଲିମ
ପାଛୁଡ଼ା—ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ
ପାଞ୍ଚ—ପଞ୍ଚ(ନ୍)
ପାଞ୍ଛ—ବାଞ୍ଛା
ପାଞ୍ଚଣ—ପ୍ରାଜନ ବା ପଞ୍ଚନକା
ପାଞ୍ଛିବା—ବାଞ୍ଛଧାତୁଜ
ପାଞ୍ଜି—ପଞ୍ଜିକା(ସ୍ତ୍ରୀ)
ପାଟ—ପଟ୍ଟ
ପାଟଯୋଡି—ପଟ୍ଟଯୋଡ଼ିକ
ପାଟଣା—ପଟ୍ଟନ
ପାଟର—ପଟ୍ଟକାର
ପାଟରାଣୀ—ପଟ୍ଟରାଜ୍ଞୀ
ପାଢ଼ା—ପାଠୀ
ପାଣି—ପାନୀୟ
ପାଣିନାଳ—ପ୍ରଣାଳୀ
ପାଣ୍ଡର—ପାଣ୍ଡୁର
ପାତ୍ରୋଇ—ପତ୍ନୀ
ପାଗଳ—ପଗଳ
ପାତାଳଗରୁଡ଼ା—ପାତାଳଗରୁଡ଼ୀ
ପାନ୍ଧକ—ପାଦୋଧକ

ପାନ—ପର୍ଣ୍ଣ
ପାନଗ—ପର୍ଣ୍ଣକାର
ପାନିଆ—ପ୍ରସାର୍ଥନା ?
ପାପଡ଼ି—ପର୍ପଟ (ପିଷ୍ଟକ ବି:)
ପାପୁଲି—ପ୍ରପାଣି ବା ପ୍ରତଳ
ପାମ୍ପଡ଼ି—ପର୍ପଟ
ପାରା—ପାରଦ
ପାରା—ପାରାବତ (ପକ୍ଷୀ ବି:)
ପାରି—ପାର
ପାରିବା—ପାର ଧାତୁଜ
ପାଲି—ପଲ (ପଲ୍ଲି)
ପାଲଙ୍କ—ପାଲ୍ୟଙ୍କ (ଖଟ ବି:)
ପାଳଣ—ପାଳନ
ପାଳି—ହାର ?
ପାଲି—ପଞ୍ଚାଳୀ (ପଶା ଛକ)
ପାଳିବା—ପା ଧାତୁଜ
ପାଳୁଅ—ପାଳକ
ପାଶ—ପାର୍ଶ୍ୱ
ପାହୋଡ଼ିବା—ବି + ସ୍ତୃ ଧାତୁଜ
ପାହାଡ—ପାବତ୍ତ
ପାହାନ୍ତା—ପ୍ରଭାତ
ପାହାର—ପ୍ରହାର
ପାହୁଡ଼ା—ପାଦ-କୂଟ (ଖଣ୍ଡୁକା)
ପାହୁଣ୍ଡ—ପାଦଦଣ୍ଡ
ପାହୁରୁଣୀ—ପ୍ରହାରିଣୀ

ପାହୁଲ—ପାଦଖେଳା
ପିଅର—ପିତୃ ଶବ୍ଦଜ
ପିଅ—ପୀତ (ପାନ)
ପିଅଦା—ପଦାତ
ପିଅଶାଳ—ପୀତଶାଳ
ପିଆସ—ପିପାସା
ପିଇବା—ପା ଧାତୁଜ
ପିଇସୀ—ପିତୃଷ୍ୱସୃ
ପିକଦାନ—ପୃଗଥାନ
ପିଙ୍ଗ—ସ୍ଥିର
ପିଚକାରି—ପିଚକ୍ରା
ପିଚ୍ଛଳ—ପିଛଟ
ପିଟିବା—କ୍ଷୁଣ୍ଣନାର୍ଥକ ପିଟ୍ଟ ଧାଃ
ପିଠା—ପିଷ୍ଟକ
ପିଠାଉ—ପିଷ୍ଟୋଦକ
ପିଠି—ପୃଷ୍ଠ
ପିଢ଼ିଅ—ପିଷ୍ଟିକା
ପିଢ଼ା—ପୃଷ୍ଠ(କ)
ପିଣ୍ଡା—ପିଣ୍ଡ
ପିତଳ—ପିତ୍ତଳ
ପିତା—ପିତ୍ତ
ପିତାକୋରୁଆ—ପୀତକାବେର (ବୃକ୍ଷ ବି:)
ପିତାଶୁଣୀ—ପିଶିତାଶିନୀ
ପିତୁଲ(ଳା)—ପୁତ୍ତଳୀ

ପିବାଣ—ପିଧାନ
ପିନ୍ଧବା — ଅପି + ଧା ଧାଃ
ପିପଲି—ପିପ୍ପଳୀ
ପିମ୍ପୁଡ଼ି—ପିପିଲିକା
ପିଯୁଶାଳ — ପ୍ରିୟଶାଳ
ପିଳେଇ — ପ୍ଲୀହା (ପ୍ଲୀହନ୍)
ପୀଢ଼ା—ପୀଠ
ପୁଅ—ପୁତ୍ର
ପୁଅ—ପୂପ
ପୁଅ—ପ୍ରରୂହ (ଅଙ୍କୁର)
ପୁଛ—ପୃଚ୍ଛା (ପ୍ରଶ୍ନ)
ପୁଛିବା—ପ୍ରଚ୍ଛ ଧାତୁଜ
ପୁଞ୍ଜା—ପୁଞ୍ଜ
ପୁଟୀମାଛ—ପ୍ରୋଷ୍ଠୀ ମତ୍ସ୍ୟ
ପୁଡ଼ା — ପୁଟକ
ପୁଡ଼ୀ — ପୁଟୀ
ପୁଣ(ଣି) — ପୁନଃ
ପୁତ—ପୁତ୍ର
ପୁତୁଳା—ପୁତ୍ତଳକ
ପୁନଅଁ } ପୁନେଇଁ } ପୂର୍ଣ୍ଣିମା
ପୁଯ(ଜ) — ପୂଯ
ପୁରୁଣା—ପୁରାଣ
ପୁରୁଣୀ—ପୁନର୍ନବା
ପୁର୍ଣୀ — ପ୍ରଖ୍ୟ

ପୁଲା (ନାଏ) — ପୂଳକ (ମୁଷ୍ଟି)
ପୁଳ — ପୂ(ପୋ)ଳକ
ପୁତ — ପୌତ
ପୁହାଳ — ପୂଳାକାରୀ
ପୂର — ପୂରକ (ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ବିଃ)
ପୂରିବା — ପୂର୍ ଧାତୁଜ
ପେଖନା — ପ୍ରେକ୍ଷଣ
ପେଙ୍ଗା — ପଙ୍ଗୁ
ପେଚ୍ — ପେଚକ
ପେଜ — ପେୟ (ପ୍ରା)
ପେଟ — ପିଚଣ୍ଡ ?
ପେଟରା — ପେଟକ
ପେଡ଼ା — ପେଟା
ପେଡ଼ି — ପେଟିକା
ପେଡ଼ିବା — ପୀଡ଼ ଧାତୁଜ
ପେଣ୍ଡା — ପିଣ୍ଡ (ସ୍ତବକ)
ପେଣ୍ଡା — ପିଣ୍ଡ (ଜାନୁଯୋଗ)
ପେଣ୍ଡି — ପିଣ୍ଡିକା
ପେଣ୍ଡିଖଜୁରି — ପିଣ୍ଡୀଖର୍ଜୁରୀ
ପେଣ୍ଡୁ — ପିଣ୍ଡ
ପେନସ — ପୀନସ(କାସରୋଗ ବିଃ)
ପେମ — ପ୍ରେମ (ନ)
ପେଲିବା — ପ୍ରେରଣାର୍ଥ ପିଲ ଧାଃ
ପେଷଣା — ପେଷଣ [ଣୀ]
ପେଷିବା — ପିଷ୍ ଓ ପ୍ରେଷ

ପେସ୍ତା — ପିସ୍ତ (ଫଳ ବାଃ)
ପୋଇ — ପୂତିକା
ପୋକ — ପାମ୍ପିକା
ପୋଖତ — ପ୍ରମୂତ
ପୋଖରୀ — ପୁଷ୍କରୀ
ପୋଛ — ପ୍ରୋଞ୍ଛ
ପୋଛିବା — ପ୍ର + ଉଞ୍ଛ ଧାତୁଜ
ପୋଟଳ — ପଟୋଳ
ପୋଟଳୀ — ପୋଟ୍ଟଳିକ
ପୋଟଳ — ପୋଟ୍ଟଳକା
ପୋଡ଼ିବା — ଦାହ୍ୟର୍ଥକ ପୁଟ ଧାଃ*
ପୋଇକ — ପୁତ୍ରକ
ପୋଢ଼ା — ପ୍ରୌଢ଼
ପୋଢ଼ିବା — [ପ୍ରୌଢ଼ + ସ୍ଥା ଧାଃ]
ପୋଥି — ପୁସ୍ତୀ
ପୋଦନା — ପୁଛନା
ପୋଲାଙ୍ଗ — ପୁନ୍ନାଗ
ପୋତୁଅ — ପଲବ [ମତ୍ସ୍ୟଯନ୍ତ୍ର]
ପୋଷା } — ପୋଷ୍ୟ
ପୋଷିଆ }
ପୋଷିବା — ପୋଷଣ [ପୁଷ୍ ଧାଃ]
ପୋହଳା — ପ୍ରବାଳ
ପୌଟି — ପୌଷବ [ପରିମାଣ ବାଃ]

ଫ

ଫକା — ଫକ୍କ
ଫଗୁ — ଫଲ୍ଗୁ
ଫଗୁଣ — ଫାଲ୍ଗୁନ
ଫଟିକା — ସ୍ଫଟି
ଫଡ଼ା — ଫାଳି
ଫରଫର — ଫର୍ଫର
ଫରୁଆ — ଫରୁବକ
ଫଳା — ଫଳକ
ଫଳି — ଫଳକା [ମତ୍ସ୍ୟ ବାଃ]
ଫଳିବା — ଫଳନ [ଫଳ ଧାଃ]
ଫାଙ୍କି — ଫକ୍କିକା
ଫାଙ୍କିବା — ଫକ୍କ ଧାତୁଜ
ଫାଡ଼ିବା — ସ୍ଫାର[ଲ]ଣ [ସ୍ଫଲ ଧାଃ]
ଫାଉଶା — ପରଶୁ
ଫାଶ — ପାଶ
ଫିଟାଇବା — ସ୍ଫେଟନ [ସ୍ଫିଟ ଧାଃ]
ଫିଟିକରି — ସ୍ଫଟିକାରି
ଫୁଙ୍କାର — ଫୁତ୍କାର
ଫୁଟା — ସ୍ଫୁଟ
ଫୁଟି — ସ୍ଫୁଟି

ପାଣ୍ଡୁଲିପିକ୍ରମେ ଧାତୁର ପ୍ରକୃତ/ଅର୍ଥ ବଦଳି ହୋଇଅଛି ।

ଫୁଟିବା — ସ୍ଫୁଟ ଧାତୁଜ
ଫୁର୍ତ୍ତି — ସ୍ଫୂର୍ତ୍ତି
ଫୁଲ — ଫୁଲ୍ଲ
ଫୁଲିବା — ସ୍ଫୁରଣ [ସ୍ଫୁର୍ ଧାଃ]
ଫେଡିବା — ସ୍ଫେଟନ
ଫେଣ — ଫେନ
ଫେଣ — ଫଣ [ସର୍ପମସ୍ତକ]
ଫେଣା — ଫେନ(ଣ)କ
[ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ବିଃ]
ଫେଣିବା — ଫାଣନ [ଫଣ ଧାଃ]
ଫେର୍ — ସ୍ଥିର (ପୁନଃ)
ଫେଡ଼ଣା — ପେଡ଼ଣ [ଣୀ]
ଫୋଟକା — ସ୍ଫୋଟକ
ଫୋଡ଼ — ସ୍ଫୋଟ
ଫୋଡ଼ଣୀ — ସ୍ଫୋଟନୀ
ଫୋଡିବା — ସ୍ଫୋଟନ [ସ୍ଫୁଟ ଧାଃ]

ବ

ବଅର — ବଦର (କୋଳବୃକ୍ଷ ବିଃ)
ବଣିଆ — ବଣିକ୍
ବଣିଜ — ବାଣିଜ୍ୟ
ବଧୁଲି — ବନ୍ଧୂକ
ବନ୍ଧା — ବନ୍ଧ(କ)
ବରଗୁଡ — ବର୍ବଟ
ବରୁଣ — ବ୍ରଣ
ବଳଦ — ବଲୀବର୍ଦ୍ଦ
ବଳା — ବାଳା (ବଳୟ)
ବନ୍ଧୁ — ବଧୂ
ବନ୍ଧୁଟି — ବଧୂଟି(କା)
ବନ୍ଧୁଡ — ପ୍ରଭୂତ
ବାଞ୍ଝ — ବନ୍ଧ୍ୟ(ନ୍ଧ୍ୟା)
ବାନ୍ଧିବା — ବନ୍ଧନ (ବନ୍ଧ ଧାଃ)
ବାମ୍ଫ — ବାଷ୍ପ
ବାଲି — ବାଲୁ(କା)
ବାଡ଼ା — ବାଟ୍ଟି
ବାମ୍ଭଣଝିଅ — ବ୍ରାହ୍ମଣଯଷ୍ଟି(କା)
ବୁଲୁ — ବୃକ୍କ (କ)
ବୁଝିବା — ବୋଧ (ବୁଧ ଧାଃ)
ବୁଡ଼ିବା — ମଜ୍ଜନାର୍ଥକ ବୁଲ ଧାଃ
ବୁଣା — ବାଣି (ବପନ)
ବେଦ୍ନେଶ — ବନ୍ଧନର ?
ବୋଣ୍ଡା — ବୃନ୍ତ
ବୋଧ୍ୟା — ବୁଦ୍ଧ ବା ବୋଧ୍ୟ
ବ୍ରାହ୍ମି — ବ୍ରହ୍ମୀ (ଶାକ ବିଃ)

ଭ

ଭଅଁର — ଭ୍ରମର
ଭଅଁର — ଭ୍ରମରକ (ଅସ୍ତ୍ର ବିଃ)

ଭଉଁର — ବକ୍ରଙ୍କର(ଛ)
ଭଉଁରୀ — ଭ୍ରମରୀ
ଭଉଣୀ — ଭଗିନୀ
ଭଗତ — ଭକ୍ତି
ଭଗାରି — ଭାଗହାରି
ଭଙ୍ଗା — ଭଗ୍ନ
ଭଡ଼ା — ଭାଟକ(କା)
ଭଡ଼ୁଆ — ଭଡ଼
ଭଣଜା — ଭାଗିନେୟ
ଭଣିବା — ଭଣନ (ଭଣ ଧାः)
ଭଣ୍ଡା — ଭଣ୍ଡ
ଭଣ୍ଡାର — ଭାଣ୍ଡାଗାର ବା ଭାଣ୍ଡାର
ଭଣ୍ଡାରି — ଭାଣ୍ଡିଲ(ର)
ଭଣ୍ଡିବା — ଭଣ୍ଡନ (ଭଡ଼ି ଧାः)
ଭଦଲଆ — ଭରଦ୍ୱାଜ (ପକ୍ଷୀ ବିः)
ଭସ — ଭର ବା ଭାର
ଭଉବା — ଭୂ ଧାତୁଜ
ଭଲ — ଭଦ୍ର
ଭାଇ — ଭ୍ରାତୃ
ଭାଇବନ୍ଧୁ — ଭ୍ରାତୃବନ୍ଧୁ
ଭାଉଜ — ଭ୍ରାତୃଜାୟା
ଭାକୁର(ଡ) — ଭକ୍କୁର
ଭାଙ୍ଗ — ଭଙ୍ଗ
ଭାଙ୍ଗ — ଭଙ୍ଗା (ବିଜୟା)
ଭାଙ୍ଗିବା — ଭଞ୍ଜ ଧାତୁଜ
ଭାଜିବା — ଭର୍ଜ୍ଜନ (ଭ୍ରସ୍ଜ ଧାः)
ଭାଟ — ଭଟ୍ଟ
ଭାଉ — ଭାତି
ଭାଣିଜ — ଭାଗିନେୟୀ
ଭାଣ୍ଡ — ଭଣ୍ଡ (ଶଠ)
ଭାତ — ଭକ୍ତ
ଭାତମଣ୍ଡ — ଭକ୍ତମଣ୍ଡ
ଭାଜି — ଭସ୍ତ୍ରୀ
ଭାଦ୍ରବ — ଭାଦ୍ରପଦ
ଭାରିଆ — ଭାରିକ
ଭାରୁଆ — ଭାରବହ
ଭାଲିଆ — ଭଲ୍ଲାତ ବା ଭଲ୍ଲୀ
ଭାଲୁ — ଭାଲ୍ଲୁକ
ଭାବିବା — ଭାବନ
ଭାଡ଼ିବା — ଭାଷ ଧାତୁଜ
ଭିଆଣ — ବିଧାନ
ଭିଖ(କ) — ଭିକ୍ଷା
ଭିଖାରି — ଭିକ୍ଷାକାରୀ
ଭିଡ଼ — ଭେଦ
ଭିତର — ଅଭ୍ୟନ୍ତର
ଭିଲ — ଭିଲ୍ଲ (ଜାତି ବିः)
ଭୁକିବା — ବୁକ୍କ ଧାः(କୁକ୍କୁର ଶବ୍ଦ)
ଭୁଜା — ଭୃଷ୍ଟ
ଭୁଞ୍ଜିବା — ଭୋଗ ଓ ଭୋଜନ (ଭୁଜ୍ ଧାः)

ଭୁଡ଼ୁଭୁଡ଼ା — ବୁଦ୍‌ବୁଦ

ଭୁଷ(ଷି) — ବୁଷ

ଭୂଅ — ବ୍ୟୂହ

ଭୂଇଁ — ଭୂମି

ଭୂଇଁଥ — ଭୌମିକ

ଭୂଇଁକଖାରୁ — ଭୂମିକୁଷ୍ମାଣ୍ଡ

ଭୂଇଁ ଖଜୁର — ଭୂମିଖର୍ଜ୍ଜୁରିକା

ଭୂଇଁଚମ୍ପା — ଭୂମିଚମ୍ପକ

ଭେକ୍‌ଟା — ଭକୂଟ (ମତ୍ସ୍ୟ)

ଭେଡ — ଭେଡ

ଭେଣ୍ଡି — ଭଣ୍ଡ(ଣ୍ଡା) (ବୃକ୍ଷ ବି:)

ଭେହୁଆ — ଭେଦକ

ଭେଲା — ଭେଲ (କ)

ଭେଲ୍‌କି — ଭିଲୁକ [ତ୍ରସ୍ତ]

ଭେଶ — ବେଶ

ଭୋଖ(କ) — ବୁଭୁକ୍ଷା

ଭୋଜ — ଭୋଜ୍ୟ

ଭୋଟାନ — ଭୋଟାଙ୍କ [ଦେଶ]

ଭୋହୁଅ — ଭାଦ୍ରପଦ

ଭୋଲ — ବିହ୍ୱଳ

(ମ)

ମଇଁଦି — ମହୁତ

ମଇଁଷିଆଳ — ମହିଷପାଳ

ମଇ — ମଦ(କା) (କୃଷିଯନ୍ତ୍ର ବି:)

ମଇଲା — ମଳି

ମଉଛବ } — ମହୋତ୍ସବ
ମଓଚ୍ଛ }

ମଉଜ — ମୋଦ

ମଉଳା — ମାତୁଳ

ମଗର — ମକର

ମଗୁଶିର — ମାର୍ଗଶିର

ମଜା — ମଜ୍ଜା

ମଝି — ମଧ୍ୟ

ମଝିଆଁ — ମଧ୍ୟମ

ମଞ୍ଚା — ମଞ୍ଚ

ମଞ୍ଜ(ଞ୍ଜା) — ମଜ୍ଜା

ମଞ୍ଜାଶୀ — ମାର୍ଜ୍ଜାଶୀ

ମଞ୍ଜି — ମଜ୍ଜା

ମଞ୍ଜୁଆଡ — ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା, ମଞ୍ଜୁଷା

ମଟର — ମସର

ମଠ } — ମନ୍ଥର
ମଠୁଆ }

ମଡ଼କ — ମରକ

ମଡ଼ମଡ଼ — ମର୍ମର

ମଡ଼ା — ମରା

ମଣିବା — ମନ ଯାତୁକ

ମଣିଷ — ମନୁଷ୍ୟ

ମଣ୍ଡଣ — ମଣ୍ଡନ

ମଣ୍ଡା — ମଣ୍ଡକ (ପିଷ୍ଟକ ବି:)

ମନ୍ଥିବା — ମନ୍ଥ ଧାତୁଜ
ମଢ — ମଠ
ମତୁଆ — ମତ୍ତ
ମଥା — ମସ୍ତ(କ)
ମଦ — ମଦ୍ୟ
ମଦୁଆ — ମଦ୍ୟପ
ମନାସ — ମାନସ
ମନୁ — ମନ୍ୟୁ (ଶାପ)
ମନା — ମଣ୍ଡଳ
ମନ୍ଦଗ — ମନ୍ଦ୍ର (ବାଦ୍ୟ ବି:)
ମରଛି — ମୃତବତ୍ସା
ମରହଟୀ — ମହାରାଷ୍ଟ୍ରୀ
ମରୁଆ — ମରୁବ
ମଲ — ମାଲ (ଜାତି ବି:)
ମଲବାର — ମଲ୍ଲଭୂ
ମଲା — ମଣ୍ଡଳ
ମଳ — ମଲ୍ଲ
ମଲି — ମଲ୍ଲି(ଲ୍ଲୀ)
ମଲିକ — ମଲ୍ଲିକ
ମଶା — ମଶ(କ)
ମଶାଣି(ଣ) — ଶ୍ମଶାନ
ମଶାର — ମଶକାର
ମଷା — ମାଷ (ପରମାଣ)
ମହିଆ — ମହୀ (ମଠା)
ମହକ — ମହକ୍ (ଦୂରବ୍ୟାପୀ ଗନ୍ଧ)

ମହଙ୍ଗା — ମହାର୍ଘ
ମହୁଙ୍ଗା — ମହାଙ୍ଗ (ଢୋଲ)
ମହଣଶାଳୁ — ମାଣଶାଲ୍ମ
ମହତ — ମହତ୍ତ୍ୱ
ମହନ୍ତ — ମହତ୍
ମହର୍ଗ — ମହାର୍ଘ
ମହି — ମଥିତ (ନିର୍ଜଳ ଦଧି)
ମହୁ — ମଧୁ
ମହୁଅଳୁ — ମଧ୍ୱାଳୁ
ମହୁକା — ମଧୁକା (ଗୁଳ୍ମ ବି:)
ମହୁ(ଉ)ଡ଼ — ମୁ(ମ)ଲୁଟ
ମହୁମାଛି — ମଧୁମାକ୍ଷିକା
ମହୁରି — ମଧୁରିକା
ମହୁଲ — ମଧୂଲ
ମହୁଶିଠା — ମଧୁଚ୍ଛିଷ୍ଟ
ମାଆ — ମାତା (ତୃ)
ମାଇଁ — ମାମୀ
ମାଉଁସ — ମାଂସ
ମାଉସି — ମାତୃସ୍ୱସୃ
ମାଙ୍କଡ଼ — ମର୍କଟ
ମାଙ୍କଡ଼ସା — ମର୍କଟକ
ମାଖନ — ମ୍ରକ୍ଷଣ
ମାଗଣ(ଣା) — ମାର୍ଗଣ
ମାଗିବା — ଯାଚନାର୍ଥକ ମାର୍ଗ ଧା:
ମାଗୁର — ମଦ୍‌ଗୁର

ମାଗିବା — ମୃଗ ଧାଃ

ମାଛ — ମତ୍ସ୍ୟ ବା ମଚ୍ଛ

ମାଛରଙ୍କା — ମତ୍ସ୍ୟରଙ୍କ [ଙ୍ଗ]

ମାଛି — ମାଚିକା

ମାଜଣା — ମାର୍ଜନ

ମାଟି — ମୃତ୍ତିକା

ମାଠିଆ — ମୃଦ୍‌ଘଟ

ମାଡ଼ — ମାର

ମାଡ଼ବାର — ମଲ୍ଲଭୂ ?

ମାଣ — ମାନ

ମାଣି — ମାନ

ମାଣିକ — ମାଣିକ୍ୟ

ମାତିବା — ମାଦ [ମଦ ଧାଃ]

ମାଦଳ — ମର୍ଦ୍ଦଳ

ମାନ୍ଦ୍ରାଜ — ମଦ୍ରରାଜ୍ୟ

ମାପିବା — ମା ଧାତୁଜ

ମାମୁ — ମମ [ଛ]

ମାରଗ — ମରକତ

ମାରିବା — ମାରଣ

ମାଳ — ମାଳା

ମାଲ — ମଲ୍ଲ

ମାଲବାର — ମଲ୍ଲଭୂ ?

ମାଳି — ମାଳିକା ବା ମାଲ୍ୟ

ମାହାନ୍ତି — ମାହାତ୍ମ୍ୟ (କରଣ)

ମିଛ — ମିଥ୍ୟା ବା ମୃଷା

ମିଛୁର — ମତ୍ସ୍ୟଣ୍ଡୀ

ମିଠା — ମିଷ୍ଟ

ମିଠାଇ — ମିଷ୍ଟାନ୍ନ

ମିତ — ମିତ୍ର

ମିନତି — ବିନତି

ମିରଗ — ମୃଗ

ମିଳିବା — ମିଲ ଧାତୁଜ

ମିଶାଣ — ମିଶ୍ରଣ

ମୁଖଶାଳୀ — ମୁଖ୍ୟଶାଳା

ମୁଗ — ମୁଦ୍ଗ

ମୁଗୁନି — ମୁଦ୍ଗପର୍ଣ୍ଣୀ

ମୁଗନି — ମୁଦ୍ଗବର୍ଣ୍ଣି ?

ମୁଗୁର — ମୁଦ୍ଗର

ମୁଛ — ଶ୍ମଶ୍ରୁ

ମୁଠା } — ମୁଷ୍ଟି
ମୁଠି }

ମୁଠଣି — ମୁଷ୍ଟ୍ୟନ

ମୁଡ଼ି — ଭୃଷ୍ଟି

ମୁଣ୍ଡା } — ମୁଣ୍ଡ (ସ୍ଥାଣ୍ଡ୍ରଶ)
ମୁଣ୍ଡି }

ମୁଣ୍ଡିଚଣା — ମୁଣ୍ଡଚଣକ

ମୁଥ — ମୁଷ୍ଟି

ମୁଥା — ମୁସ୍ତା

ମୁଦା — ମୁଦ୍ରିତ

ମୁଦ(ଆ) — ମୁଦ୍ରିକା

D

ମୁଦ୍ୱା — ମୁଦ୍ଗର
ମୁନୁଷ—ମନୁଷ୍ୟ
ମୁରୁଜ — ମୁଞ୍ଜା ?
ମୁର୍ଗା — ମୂର୍ବା
ମୂର୍ତ୍ତିକଅ—ମୂଷକ
ମୁଦ୍ଧି—ମୁଣ୍ଡ
ମୁଦ୍ଧିଶର — ମୁଣ୍ଡର
ମୂତ—ମୂତ୍ର
ମୂଲ—ମୂଲ୍ୟ
ମୂଲା — ମୂଲକ
ମୂଷା — ମୂଷକ
ମୂଷାକାନି—ମୂଷକକର୍ଣ୍ଣୀ
ମେଉଅ — ମେଦକ
ମେଢ଼ି—ମେଧି(ଧ୍ବି)--ଖଳମଧ୍ୟସ୍ଥସ୍ତମ୍ଭ
ମେଣ୍ଢା—ମେଢ୍ର
ମେଥି — ମେଥିକା
ମେର — ମେଧି ବା ମେରୁ
ମେଲଣ—ମେଳନ
ମେହେନ୍ଦ—ମେନ୍ଧୀ
ମୋଗଲ—ମୁଦ୍ଗଲ
ମୋଡ଼ା—ମୋଟକ
ମୋଡ଼ିବା — ମୋଟନ (ମୁଟ ଧାଃ)
ମୋତି — ମୌକ୍ତିକ
ମୋହମଞ୍ଜ — ମମତା
ମୌଳିବା — (ମ୍ଲୈଧାତୁଜ)

ଯ

ଯଅ — ଯବ
ଯଖ—ଯକ୍ଷ
ଯନ୍ତା — ଯନ୍ତ୍ର
ଯାଅ — ଯାଆ(ତୁ)
ଯାଆଁଳା — ଯାମଳ
ଯାଜି—ଯବାଗୁ
ଯାଉଳି — ଯୁଗଳ
ଯାଚିବା — ଯାଚଧାତୁଜ
ଯାଠିମଧୁ— ଯଷ୍ଟିମଧୁ
ଯାଉ—ଯାହା
ଯାପିବା—ଯାପନ (ଣିଜନ୍ତ ଯା ଧାଃ)
ଯାବନ୍ତ—ଯାବତ୍
ଯୁଆଣୀ—ଯବାନୀ
ଯୁଅକାଳ—ଯୁଗକାଳକ
ଯୁଆଳି—ଯୁଗ
ଯୁଈ — ଯୂଥିକା (ଥୀ)
ଯୁଝ—ଯୁଦ୍ଧ
ଯୁଝିବା—ଯୁଧ୍ ଧାତୁଜ
ଯୁଣ—ଯୋଜନ
ଯୋଅନ—ଯୁବକ
ଯୋଡ଼ିବା—ଯୋଜନ (ଯୁଜ ଧାଃ)
ଯୋଡ଼ି—ଯୁଗଳ
ଯୋଦ୍ଧ — ଯୋଦ୍ଧୃ

ର

ରକ୍ତଚଣ୍ଡା—ରକ୍ତଚନ୍ଦନ
ରଙ୍କା—ରଙ୍କ (କୃପଣ)
ରଙ୍ଗଣୀ—ରଙ୍ଗିଣୀ (ପୁଷ୍ପ ବି:)
ରଙ୍ଗା—ରଙ୍ଗ
ରଙ୍ଗେ(ଙ୍ଗେ)ଇବା—ରଞ୍ଜ୍ଧାତୁଜ
ରଡିବା—ରଟଧାତୁଜ
ରଜ—ରଜସ୍
ରଜା—ରାଜା
ରଞ୍ଜା—ରଞ୍ଜକ
ରଟି(ଡି)ବା—ରଟନ (ରଟ ଧା:)
ରଢ—ରତ୍ତିକା (ପରିମାଣ ବି:)
ରନ୍ଧା—ରାନ୍ଧ
ରମିବା—ରତ୍ୟର୍ଥକ ରମଧାତୁଜ
ରସରା—ରସକାର
ରସୁଣ—ର(ଲ)ଶୁନ
ରାଉତ—ରାଜନ୍ୟ
ରାଇ(ଶା) — ରାଜ୍ୟକା
ରାଇବା—ରାବନ (ରୈ ଧା:)
ରାଇସୋରିଷ—ରାଜସର୍ଷପ
ରାଉଳ—ରାଜକୁଳ
ରାଡ଼ୀ—ରାଣ୍ଡୀ
ରାଣୀ—ରାଜ୍ଞୀ
ରାଣ୍ଡ—ରଣ୍ଡା
ରାଢ—ରାଜି
ରାନ୍ଧଣା—ରନ୍ଧନ
ରାନ୍ଧିବା—ରନ୍ଧଧାତୁଜ
ରାବବା—ରାବ (ରୁ ଧା:)
ରାସ୍ତା—ରଥ୍ୟା
ରୁଅ—ରୋମ (ଅଙ୍କୁର)
ରୁଆଇବା—ରୋପଣ (ରୁହ ଧା:)
ରୁଖା—ରୋକ୍ଷ
ରୁଟି—ରୋଟିକା
ରୁମ—ରୋମ(ନ୍)
ରୁଷିବା—ରୁଷଧାତୁଜ
ରୂପସୀ—ରୂପୀୟସୀ
ରୂପା—ରୂପକ
ରୋଇବା—ରୋପଣ
ରୋଷିବା—ରୋଷ (ରୁଷ ଧା:)
ରୋହି—ରୋହିତ

ଲ

ଲଉ—ଲଉକା
ଲଉଡ଼ି—ଲଗୁଡ଼
ଲଗା—ଲଗ୍ନ
ଲଙ୍ଗଳ—ଲାଙ୍ଗଳ
ଲଙ୍ଗଳା—ନଗ୍ନ

ଲଘିବା — ଲଙ୍ଘନ (ଲଘ ଧାଃ)

ଲଟା — ଲତା

ଲଟି — ଲଟକା

ଲଡୁ — ଲଡ୍ଡୁକ

ଲଢ଼ିବା — ପୀଡ଼ନାର୍ଥକ ଲଡ଼ ଧାଃ

ଲଫା — ଲାଭ

ଲଭିବା — ଲଭଧାତୁଜ

ଲମ୍ବା — ଲମ୍ବ

ଲମ୍ବଡ଼ — ଲମ୍ବୋଦର (ସ୍ତ)

ଲହୁ — ଲୋହିତ (ରକ୍ତ)

ଲାଖ — ଲକ୍ଷ

ଲାଖ — ଲାକ୍ଷା

ଲାଗି(ଗ)ବା — ଲଗଧାତୁଜ

ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ — ଲାଙ୍ଗୁଳ

ଲାଞ୍ଛିବା — ଲଞ୍ଛନ (ଲଛି ଧାଃ)

ଲାଜ — ଲଜ୍ଜା ବା ଲଜ୍ଜ

ଲାଜକୁଳା — ଲଜ୍ଜାକୁଳ

ଲାଜକୁଳୀ — ଲଜ୍ଜାକାରକା(ଲଜ୍ଜାଳୁ

ଲାଞ୍ଜ — ଲଞ୍ଜ

ଲାଳ — ଲାଳା

ଲିଅ — ଲାଜ

ଲିଖ — ଲିକ୍ଷା (ଯୁତ୍ରେଷ୍ଟ୍ରଣ)

ଲିଷା — ଲିପ୍ସିକା

ଲିପିବା — ଲେପନ (ଲିପ ଧାଃ)

~~ଯଉ~~ — ରୁ(ରୂ)କ୍ଷ

ଲୁଚି — ଲୋଚିକା (ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ବିଃ)

ଲୁଚିବା — ଲୁଞ୍ଚନ (ଲୁଚ୍ଚ ଧାଃ)

ଲୁଣ୍ଠିବା — ଲୁଣ୍ଠନ (ଲୁଠ ଧାଃ)

ଲୁଣ — ଲବଣ

ଲୁଣୀ — ଲବଣୀ (କୋଳ)

ଲୁହ — ଲୋହ

ଲୁହା — ଲୋହ

ଲେଖିବା — ଲେଖନ (ଲିଖ ଧାଃ)

ଲେମ୍ବୁ — ନିମ୍ବୁ (କ)

ଲେଶିବା — ଲିଶ ଧାତୁଜ

ଲୋଟିବା — ଲୋଟନ (ଲୁଟ ଧାଃ)

ଲୋଡ଼ିବା — ଲୋଡ଼ନ (ଲୁଡ଼ ଧାଃ)

ଲୋଧ — ଲୋଧ୍ର

ବ

ବଂଶଲୋଚନ — ବଂଶ(ଗୋ) [ଲୋଚନା

ବଉଳ — ବକୁଳ

ବକମ — ବଲ୍ଦ୍ରୁମ

ବକଲ — ବଲ୍କଲ

ବକିବା — ବଚ ଧାତୁଜ

ବଖରା — ପକ୍ଷାଗାର

ବଗ — ବକ

ବଙ୍କା — ବକ୍ର

ବଙ୍କିମ — ବକ୍ରିମ(କ)

ବଗ—ବର୍ଗ

ବଗୁ—ବାଗୁ (ମତ୍ସ୍ୟ ବାଃ)

ବଛ(ଛ)—ବତ୍ସ

ବଟାଲ—ପଟ୍ଟପାଳୀ (ଅସ୍ତ୍ର ବାଃ)

ବଡ଼—ବର ବା ବଟ୍ର

ବଡ—ବଟିକା(ଟୀ)

ବଡୁ—ବଟୁ

ବଢେଇ—ବଡମ୍ବା

ବଢି—ବୃଦ୍ଧି

ବଢ଼ିଆକାଙ୍କ—ବୃଦ୍ଧହୁକଙ୍କ

ବଢିବା—ବର୍ଦ୍ଧନ (ବୃଧ ଧାଃ)

ବଢ଼େଇ—ବର୍ଦ୍ଧକୀ(କି)

ବଣ—ବନ

ବଣମଲ୍ଲି—ବନମଲ୍ଲିକା

ବଣା—ପଣ୍ଡ (ଭ୍ରଷ୍ଟ)

ବଣୁଆ—ବନ୍ୟ

ବଣ୍ଠା—ବଣ୍ଟକ (ଭାଗ)

ବତକ—ବର୍ତ୍ତକ

ବତି—ବର୍ତ୍ତି(ର୍ତ୍ତୀ)

ବତିଙ୍ଗ—ବ୍ରାହ୍ମିଂଗୀ

ବଥ—ବ୍ୟଥ

ବଥା—ବ୍ୟଥା

ବଥୁଆ—ବସ୍ତୁକ (ଶାକ ବାଃ)

ବଥେଇବା—ବ୍ୟଥ ଧାତୁଜ

ବଥେଇ—ବଧେୟ

ବତ୍ର—ବର୍ତ୍ତ୍ମ

ବତ୍ରମାଟି—ବର୍ତ୍ତ୍ମମୃତ୍ତିକା

ବନଶୀ—ବଡଶୀ ବା ବଶୀ

ବନ୍ତୁ—ବନସ୍ତ ?

ବନା(ନ)—ବର୍ତ୍ତିକା

ବନ୍ଦାଣ—ବନ୍ଦନା

ବନ୍ଧିବା—ବନ୍ଦନ (ବନ୍ଦ ଧାଃ)

ବମ୍ମି—ବର୍ମ୍ମି (ମତ୍ସ୍ୟ)

ବସ୍ତୁ—ବ୍ୟସ୍ତ

ବୟସ—ବୟସ୍

ବଉ—ବଟ

ବଉଡ଼ା—ବଗଟ

ବରଣ୍ଡା—ବରଣ୍ଡ(କ)

ବରଜ—ବର୍ଜ୍ଜନ (ବେଷନ)

ବରା—ବଡ଼ା ବା ବଟକ

ବଲା—ବାଲ(ଲା)

ବଲୀୟୁର—ଜଲୀୟୁର

ବଲ୍ଲ—ବାହ୍ଲୀକ (ଦେଶ ବାଃ)

ବଯା—ବାସ

ବହିବା—ବହ ଧାତୁଜ

ବହପ—ବପୁ(ସ)

ବହୁଗ—ବଧିର

ବହୁବା—ବହନ (ବହ ଧାଃ)

ବାଁ—ବାମ

ବାଆ—ବାତ

ବାଇଗଣ—ବାତିଙ୍ଗଣ
ବାଇକନ୍ଦାଣ୍ଡି—ବହ୍ନିଭଣ୍ଡିକା
ବାଇଦ—ବାଦ୍ୟ
ବାଇଶ—ଦ୍ୱାବିଂଶ(ତି)
ବାଉଁଶ—ବଂଶ
ବାଉଁଶଥାଳ—ବଂଶଥାଳ୍ୟ
ବାଉଁଶପତ୍ରିଆ—ବଂଶପତ୍ରୀ(ତୃଣବି:)
ବାଉଁଙ୍ଗି—ବାହଙ୍ଗିକା (ଭାରଯଷ୍ଟି)
ବାଉଁଟିଆ—ବାଘପ୍ରମୀ (ପଶୁବି:)
ବାଉଲା—ବାତୁଳ ବା ବ୍ୟାକୁଳ
ବାଘ—ବ୍ୟାଘ୍ର
ବାଙ୍କ—ବଙ୍କ (ନଖାବକ୍ରତା)
ବାଙ୍କୁନ୍—ବସ୍ତ୍ରଖଣ୍ଡ
ବାଜଣା—ବାଦନ
ବାଜା—ବାଦ୍ୟ
ବାଜିବା—ବଦ ଧାତୁଜ
ବାଟୁଳି—ବର୍ତ୍ତୁଳ
ବାଟୁଳଖଡ଼ା—ବର୍ତ୍ତୁଳଖେଟକ
ବାଡ଼ି—ବାଟ (ବୃତ)
ବାଡ—ବାଟିକା
ବାଡଅଁଳା—ବାଟ୍ୟାଳିକ
ବାଢ଼ୁଅ—ଅବ୍ୟୂଢ଼
ବାଣ—ବାନ (ଜଳ ଷୀତ)
ବାଣୁଆ—ବାଣକର
ବାନ୍ଧ—ବନ୍ଧକ (ଭୂମି)

ବାନ୍ଧିବା—ବନ୍ଧନ (ବନ୍ଧ ଧା:)
ବାଦାମ—ବଦାମ, ବାତାମ
ବାହୁଡ଼ି—ବାତୁଳ
ବାଧକ—ବାଧା
ବାଧିବା—ବାଧନ
ବାନର—ବାନର
ବାପ—ବପ୍ତା
ବାମ୍ଫ—ବାଷ୍ପ
ବାମ୍ଫୀ—ବାପୀ
ବାମ୍ଫୁ(ଇଆ)—ବାର୍ତ୍ତିକ(ପକ୍ଷୀ)
ବାମ୍ଫୁଣୀ—ବାଣିନୀ
ବାରସି—ବାସି (ବର୍ଦ୍ଧକିଯନ୍ତ୍ର)
ବାରିଆ—ବାଣୀ (ଟଙ୍କା)
ବାରକ—ବାରକୀ (କାପିଡ)
ବାରିବା—ବାରଣ (ବାର ଧା:)
ବାର୍ଦ୍ଧା—ବଗନ
ବାଲି—ବାଳୁ(କା)
ବାଲଆ—ବାଲ (ମତ୍ସ୍ୟ ବି:)
ବାଲିକୁଦ—ବାଲୁକୂଟ
ବାଲିଗେଣ୍ଡା—ବଲ୍ଲୀଗଡ (ମତ୍ସ୍ୟବି
ବାଲୁଙ୍ଗା—ବଳାଙ୍ଗା ?(ନବାର)
ବାଓଠି—ଦ୍ୱାପଷ୍ଟି
ବାସଙ୍ଗ—ବାସକ (ଗୁଳ୍ମବି:)
ବାସିବା—ବାସ (ବାସ ଧା:)
ବାହାଡ଼ା—ବହିର୍ଭକ

ବାହାର — ବହିର୍
ବାହିବା — ବାହକ(ଣିଜନ୍ତ ବହଧାଃ
ବାହୁଡବା — ବ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
ବାହୁନବା — ଅବାହନ
ବିଇଞ୍ଚି — ବିଚର୍ଚ୍ଚିକା
ବିକା — ବିକ୍ରୟ
ବିଚଣା — ବ୍ୟଜନ
ବିଛଣା — ବିସ୍ତରଣ
ବିଛା — ବୃଶ୍ଚିକ
ବିଛୁଅତି — ବୃଶ୍ଚିପର୍ଣୀ
ବିଜୁଳି — ବିଦ୍ୟୁତ୍
ବିଞ୍ଚିବା — ବ୍ୟଜନଧାତୁଜ
ବିଞ୍ଛିବା — ବି + ସ୍ତୃ ଧାଃ
ବିଡ — ବିଟି(ଟୀ)
ବିଡିଆ — ବିଟିକା
ବିଣ୍ଡା — ପିଣ୍ଡ
ବିତ — ବିତ୍ତ
ବିଦା — ବିଦାୟୀ (ଲୁଢିସାୟନ ବଃ)
ବିନ୍ଧା — ବିଦ୍ଧ
ବିନ୍ଧାଣୀ — ବିଧ୍ୟାନୀ
ବିନ୍ଧିବା — ବିଧ ଧାତୁଜ
ବିପତ — ବିପତ୍ତି
ବିଭା — ବିବାହ
ବିରାଡ — ବିଡାଳ
ବିରୁଡି — ବରଟା ବା ବରୋଲ

ବିରିହି — ବ୍ରୀହି
ବିଲ — ବିଲ୍ୱ
ବିଲୁଆ — ବିଲୋମ୍ନା
ବିଲେଇ — ବିଡାଲ
ବିଢି — ବୃଦ୍ଧି (ଗ୍ରାମସମ୍ବନ୍ଧ)
ବିଢିପି — ବିଷଧୃପୁ ବା ବିଷରୂପା
ବିହୁଆଲ — ବିଷ୍ଣୁପାଲ
ବିଷୋଇ — ବିଷୟୀ
ବିହି — ବିଧି
ବିହିବା — ବିଧାନ (ବି + ଧା ଧାଃ)
ବୁଢ଼ା — ବୃଦ୍ଧ
ବୁନ୍ଦା — ବିନ୍ଦୁ
ବେଭ(ବ)ସା — ବ୍ୟବସାୟ
ବେଙ୍ଗ — ବ୍ୟଙ୍ଗ
ବେଙ୍ଗା — ବ୍ୟଙ୍ଗ (ମୁଖରୋଗ)
ବେଠି — ବିଷ୍ଟି
ବେଡ — ବେଡ଼ (ବନ୍ଧନ)
ବେଢ଼ — ବେଧ
ବେଢ଼ଣ — ବେଷ୍ଟନ
ବେଢ଼ା — ବେଷ୍ଟ
ବେଢ଼ିବା — ବେଷ୍ଟଧାତୁଜ
ବେଣା — ବିରଣ
ବେଣ୍ଟ — ବୃନ୍ତ
ବେତ — ବେତ୍ର
ବେପାର — ବ୍ୟାପାର

ବେଭାର — ବ୍ୟବହାର
ବେଲ — ବିଲ୍ୱ
ବେଲଣା — ବେଲ୍ଲନ
ବେଲପାତ୍ରୀ — ବିଲ୍ୱପତ୍ରୀ
ବେଲଶୁଣ୍ଠା — ବିଲ୍ୱଶୁଣ୍ଠି
ବେଲି — ବ୍ୟଳୀକ
ବେବର୍ତ୍ତ — ବ୍ୟବହର୍ତ୍ତ
ବେସ୍ମ(ସ)ର — ବେସବ(ବା)ର
ବେହା — ବିବାହ
ବେହେଲା — ବଲ୍ଲକୀ
ବୈଡୁର୍ଜ — ବୈଦୁର୍ଯ୍ୟ
ବୋଇତ — ବହିତ୍ର
ବୋଡ଼ା — ବୋଡ୍ର (ସର୍ପ ବି:)
ବୋଡ — ବୋଡ୍ର
ବୋଲବା — ବଲୟୁକ (ବଲ ଧା:)
ବୋଲିବା — ବଦଧାତୁଜ

ଶ

ଶ(ଅ) — ଶତ
ଶଅର — ଶବର
ଶଇଁ — ଶମି(ମୀ)
ଶଗଡ଼ — ଶକଟ
ଶଗଡ଼ିଆ — ଶାକଟିକ
ଶଙ୍କିବା — ଶଙ୍କ ଧାତୁଜ
ଶଙ୍ଖୁନି — ଶଙ୍ଖିନୀ (ଉପଦେବତା)
ଶଙ୍ଖା — ଶଙ୍ଖକ
ଶଙ୍ଖାରି — ଶଙ୍ଖକାର
ଶଙ୍ଖାଣ — ଶଶାଦନ
ଶପ — ଶପ୍ତ (ତୃଣ ବି:)
ଶପୁର — ଶର୍କରକ ?
ଶମା — ଶମ୍ୟା
ଶର — ଶରବ
ଶର୍ଦ୍ଧି — ଛର୍ଦ୍ଦି
ଶଲ — ଶଲ୍ୟ (କଣ୍ଟକ)
ଶଲଗ — ଶଲ୍ଲ(ଗା)
ଶଳା — ଶ୍ୟାଳ
ଶଶା — ଶଶାଙ୍କ
ଶଶୁର — ଶ୍ୱଶୁର
ଶସ୍ତା — ଶସ୍ତ
ଶାଉଁଳିଆ — ଶ୍ୟାମଳ
ଶାକର — ଶର୍କର ବା ଶାର୍କର
ଶାଗ — ଶାକ
ଶାଗୁଣା — ଶକୁନ
ଶାଙ୍କୁଡ — ଶଙ୍କୋଚ (ମତ୍ସ୍ୟ ବି:)
ଶାଙ୍କୁଳ — ଶୃଙ୍ଖଳୀ
ଶାଢ଼ୀ — ଶାଟୀ
ଶାମୁକା — ଶାମ୍ବୁକ
ଶାରୁ — ଶାଲୁ

ଶାଳ — ଶାଲ
ଶାଳପତ୍ର — ଶାଲପର୍ଣ୍ଣୀ
ଶାଳ — ଶ୍ୟାଲକ
ଶାବଳ — ଶଙ୍କଳ
ଶାଶୂ — ଶ୍ୱଶ୍ରୂ
ଶାହା(ହ) — ଶାଖା
ଶାହାଡ଼ା — ଶାଖୋଟ
ଶାହାଣ — ଶାଣ
ଶିଂଷା — ଶୀର୍ଷ (କ)
ଶିଥଳ — ଶୀଥଳ
ଶିଉଳ — ଶୈବଳ
ଶିକା — ଶିକ୍ୟ
ଶିକୁଳା — ଶୃଙ୍ଖଳକ
ଶିକୁଳୀ — ଶୃଙ୍ଖଳୀ
ଶିଖିବା — ଶିକ୍ଷ ଧାତୁଜ
ଶିଙ୍ଗ — ଶୃଙ୍ଗ (ଧାନ୍ୟାଗ୍ର)
ଶିଙ୍ଗ — ଶୃଙ୍ଗ
ଶିଙ୍ଗଡ଼ା — ଶୃଙ୍ଗାଟକ
ଶିଙ୍ଗୀ — ଶୃଙ୍ଗୀ (ମତ୍ସ୍ୟ)
ଶିଙ୍ଗା — ଶୃଙ୍ଗ (ବାଦ୍ୟ)
ଶିଘାଣି — ଶିଘାଣ
ଶିଠା — ଶିକ୍ଥ
ଶିମିଳ — ଶାଲ୍ମଳୀ
ଶିମ୍ବ(ମ) — ଶିମ୍ବା
ଶିଆଳ — ଶୃଗାଳ

ଶିର(ରୁ)ପା — ଶିରଃପା
ଶିଳପଥା — ଶିଳାପଟ୍ଟ(କ)
ଶିଳପୁଅ — ଶିଳାପୁତ୍ର
ଶିଶୁ — ଶିଂଶପା
ଶିଓର — ଶୁଚିର
ଶୁଆଁ — ଶ୍ୟାମା
ଶୁଆ — ଶୁକ
ଶୁଆବାଳୀ — ଶୁକବାଲ (କୀଟ)
ଶୁକୁଟା — ଶୁଷ୍କ
ଶୁଖା — ଶୁଷ୍କ
ଶୁଖିବା — ଶୁଷ୍ ଧାତୁଜ
ଶୁଖୁଆ — ଶୁଷ୍କମତ୍ସ୍ୟ ବା ଶୁଷ୍କଲ
ଶୁଙ୍ଘିବା — ଶିଙ୍ଘ୍ ଧାତୁଜ
ଶୁଝ — ଶୋଧ
ଶୁଝିବା — ଶୁଧ ଧାତୁଜ
ଶୁଣା — ଶ୍ରବଣ
ଶୁଣିବା — ଶ୍ରୁ ଧାତୁଜ
ଶୁଣ୍ଡି — ଶୌଣ୍ଡି(କ)
ଶେଉଳ — ଶକୁଳ
ଶେଠୀ — ଶ୍ରେଷ୍ଠୀ
ଶେଣି — ଶ୍ରେଣି(ଣୀ)
ଶେଥା — ଶ୍ଲଥ
ଶେଳ — ଶଲ୍ୟ
ଶୋଇବା — ଶୟନ (ଶୀ ଧାଃ)
ଶୋଭ(ହ)ବା — ଶୋଭନ

ଶୋଷିବା — ଶୋଷଣ (ଶୁଷ ଧାଃ)
ଶ୍ରାବନ୍ତି — ଶ୍ରାବନ୍ତୀ (ଜନପଦବିଃ)

ଷ

ଷଠିଧାନ — ଷଷ୍ଟିକ ଧାନ୍ୟ
ଷଠୀଦେଈ — ଷଷ୍ଠୀଦେବୀ
ଷଣ୍ଢିଆ — ଷଣ୍ଢ (ନପୁଂସକ)
ଷାଠି — ଷଷ୍ଠି
ଷୋଳ — ଷୋଡ଼ଶ

ସ

ସଁଇତିରିଶ — ସପ୍ତତ୍ରିଂଶତ୍
ସଉତୁଣୀ — ସପତ୍ନୀ
ସଙ୍ଗାତ — ସମ୍ଭାଗ
ସଙ୍ଗାଡ଼ି — ସଙ୍ଗାଟିକା
ସଜ — ସଦ୍ୟ(ସ୍)
ସଜ — ସଜ୍ଜ
ସଜଡ଼ିଆ — ସଦ୍ୟୋତ୍ପନ୍ନ
ସଜନା — ସଞ୍ଜନ ବା ଶୋଭାଞ୍ଜନ
ସଞ୍ଚିବା — ସଞ୍ଚୟ
ସଞ୍ଜ — ସନ୍ଧ୍ୟା
ସଣ୍ଠଣା — ସଂସ୍ଥାନ (ମର୍ଯ୍ୟାଦା)
ସଣ୍ଢା — ସଣ୍ଡକ

ସତ — ସତ୍ୟ
ସତଷଠି — ସପ୍ତଷଷ୍ଠି
ସତାଅଶୀ — ସପ୍ତାଶୀତି
ସତାଇଶ — ସପ୍ତବିଂଶ
ସତାନବେ — ସପ୍ତନବତି
ସତୁରି — ସପ୍ତତି
ସନ୍ତୁର — ସନ୍ତର
ସନ୍ତୁ — ସକ୍ତୁ
ସପନ — ସ୍ୱପ୍ନ
ସପ୍ତା — ସପ୍ତାହ
ସମଧି — ସମ୍ବନ୍ଧ
ସମଧୀ — ସମ୍ବନ୍ଧୀ
ସମୁଧୁଣୀ — ସମ୍ବନ୍ଧିନୀ
ସମ୍ଭେଡ଼ିବା — ସମ୍ମୃଦ
ସରୁ — ସର (ମାଳା)
ସରୁ(ସା) — ସଦୃଶ୍(ଶ)
ସବାଖିଆ — ସର୍ବଖାଦକା
ସବୁ — ସର୍ବ,
ସହିବା — ସହନ (ସହ ଧାଃ)
ସଖୀ — ସଖୀ
ସାଆନ୍ତ — ସାମନ୍ତ
ସାଇଁ — ସ୍ୱାମିନ୍ (ମୀ)
ସାଖୀ — ସାକ୍ଷୀ (କ୍ଷିନ୍)
ସାଙ୍ଗ — ସଙ୍ଗ
ସାଜ — ସଜ୍ଜା

ସାଜମାଟି — ସର୍ଜ୍ଜମୃତ୍ତିକା
ସାଜିବା — ସଜ୍ଜନ (ସସ୍‌ଜ ଧାଃ)
ସାଣୁଣା — ସସ୍ନାନ
ସାଣ୍ଡୁଅଶି — ସଦଂଶ ବା ସଣ୍ଡିଶ
ସାଢ — ସପ୍ତ(ନ୍)
ସାଢପୁଡ଼ି — ସପ୍ତପୂରକା (ଭାଦ୍ର ଅମାବସ୍ୟା)
ସାଧିବା — ସାଧନ
ସାନ — ସନ୍ନ
ସାପ — ସର୍ପ
ସାଳୁଅ — ସାଳ
ସାବନ୍ — ସବଂଘାର ?
ସାହା — ସହାୟ
ସାନ୍ଥୁ — ସାଧୁ
ସିହ୍ନଟାଳ — ସିଂହଭୁଣ୍ଡା (ମତ୍ସ୍ୟବିଃ)
ସିଘାଣି — ସିଘାଣ
ସିଝୁ — ସ୍ୱିଦ୍ୟା
ସିଥା — ସିକ୍ଥ
ସିନ୍ଧଚୋର — ସନ୍ଧଚୌର
ସୀଅର — ସୀର
ସୀଇଁବା — ସୀବନ (ସିବ ଧାଃ)
ସୀସା — ସୀସକ
ସୁଅ — ସୋତ (ସ୍)
ସୁଅଁ — ସୋମ
ସୁଅଗ — ସୌଭାଗ୍ୟ
ସୁଆର — ସୂପକାର
ସୁଖୁ — ସୂଚ(ଚୀ)
ସୁଡ଼ଙ୍ଗ — ସୁରଙ୍ଗ
ସୁଦକ୍କଅ — ସୁ(ସୂ)କ୍ଷ
ସୁଧ — (ଶୁ)ସିଦ୍ଧ
ସୁନା — ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ
ସୁନାର — ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକାର
ସୁନାଖି — ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକ୍ଷୀରୀ (ବୃକ୍ଷ ବିଃ)
ସୁନପୁନିଅ — ସୁନପର୍ଣ୍ଣିକ
ସୁନ୍ଥା — ସୀମନ୍ତ
ସୁମରଣା — ସ୍ମରଣ
ସୁମ୍ପିବା — ସ୍ମୃତ୍ୟାଭୁକ
ସୁଘଟ — ସୁଘଣ୍ଟ
ସୂତା — ସୂତ୍ର
ସୂତାକଣ୍ଡା — ସୂତ୍ରଗଣ୍ଡିକା
ସୂତାଖାଲୁଇ — ସୂତ୍ରଖର୍ଜ୍ଜୁରୀ
ସେକିବା — ସେକ (ସିଚ୍ ଧାଃ)
ସେଣା — ସେଚନକ
ସେବତ — ସେମନ୍ତୀ (ପୁଷ୍ପ)
ସୋଇବା — ସ୍ୱାପ (ସ୍ୱପ୍ ଧାଃ)
ସୋରିଷ — ସର୍ଷପ ବା ସରିଷପ
ସୌଢ — ସୌଣ୍ଡିକ
ସ୍ୱାଇଁ — ସ୍ୱାମୀ

ହ

ହଉ ହୋ — ହଁ ହୋ
ହଟ୍ଟ — ହଠ (ବଳାତ୍କାର)
ହଟୁଣୁ — ହଠାତ୍ ?
ହଣ୍ଡା — ହସ୍ତକ
ହମ୍ବା — ହମ୍ବା (ଗା)
ହମାଳ — ହମ୍ବାଳାର
ହରଡ଼ି — ହରେଣୁ ? ବା ଆଢ଼କୀ
ହରିହାଠ — ହଡ଼ଡ଼କାଷ୍ଠ
ହରିଡ଼ା — ହରୀତକୀ
ହରିବା — ହ୍ୟାଭୂକ
ହଳଦ — ହଳଦୀ
ହଳିଆ } — ହାଳକ
ହଳୁଆ }
ହଲିବା — ହିଲ୍ଲୋଳିତ
ହବଶ — ହବିଷ୍ୟ
ହସିବା — ହସନ
ହାଁ — ଆମ୍
ହାଇ — ହାଫିକା
ହାଲୁଟି — ହିକ୍କା
ହାଟ — ହଟ୍ଟ
ହାଡ଼ — ହଡ୍ଡ
[illegible] — ହଡ୍ଡିକ

ହାଣିବ — ହନନ (ହନ୍ ଧାଃ)
ହାଣ୍ଡି — ହଣ୍ଡିକା
ହାତ — ହସ୍ତ
ହାତୀ — ହସ୍ତୀ
ହାତୀଦାନ୍ତ — ହସ୍ତୀଦନ୍ତ
ହାନ୍ଦୋଳ — ଅନ୍ଦୋଳକା
ହିଁ — ହି (ନିଶ୍ଚୟାର୍ଥକ ଅଃ)
ହି ହି — ହୀହୀ (ହାସ୍ୟ)
ହିଆ — ହୃଦୟ
ହିଞ୍ଜଳ — ହିଜ୍ଜଳ
ହିଡ଼ — ହିଳ
ହିଡ଼ମିଚ୍ଛ — ହିଲମୋଚିକା
ହୀରା — ହୀରକ
ହୁଁ — ହୁମ୍
ହୁଁ — ହୂମ୍ (କ୍ରୋଧେ)
ହୁଡ଼ୁକା — ହୁଡୁକ୍କ
ହୁଣ୍ଡା — ହୁଣ୍ଡ (ମୂର୍ଖ)
ହୁମ୍ପୁଆଁ — ହୋମଧୂମ
ହୂଣ — ହୂନ (ଦେଶ ଓ ଜାତିରେ)
ହେଙ୍କା — ହି(ହେ)କ୍କା
ହେଙ୍ଗୁ — ହିଙ୍ଗୁ
ହେଣ୍ଡି ମାରିବା — ହିଣ୍ଡନ (ହିଡ଼ ଧାଃ)
ହେନ୍ତାଳ — ହିନ୍ତାଳ
ହେମନ୍ତ — ହିମର୍ତ୍ତୁ ?
ହେମାଳ — ହିମକାଲ

ହେବା — ଭୂ ଧାତୁଜ | ହୋ (ହେ) — ହେ(ସ୍)
ହୈହୋ — ହଂ ହୋ | ହୋଇ — ହୋଲାହା

ଅପଭ୍ରଂଶର ସାଧାରଣ ନିୟମ ।

ଯେଉଁ ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚାରଣ ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଅଛି, ସେଥିରୁ କେତେକ ନିମ୍ନରେ ଲକ୍ଷିତ ହେଲା ।

ସଂସ୍କୃତ	ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ	ସଂସ୍କୃତ	ଅପଭ୍ରଷ୍ଟ
ବ	ଉ	ଷ୍ଟ	ଠ
ଅବ	ଓ	ଶ ଓ ଭ	ହ
ଟ	ଡ଼	ମ	ଅଁ
ପ	ବ	ଶ, ଷ	ସ
ଧ	ହ	ଋ	ଇ
ସ୍ତ	ଥ	ଯ୍ୟ	ଅ
କ୍ଷ	ଖ	କ, ତ, ଦ, ପ (ବ)	ଅ
ଜ୍ଞ(ନ୍)	ନ୍ତ	ନ	ଣ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁକ୍ତାକ୍ଷରର ଉତ୍ପାଦକବର୍ଣ୍ଣମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ ବର୍ଣ୍ଣ ଅଥବା ପ୍ରଥମ ବର୍ଣ୍ଣ କେବଳ ଅବଶିଷ୍ଟ ରହେ ।

ଭାଷା ପ୍ରଚଳନ୍ତ ଅବିକୃତ

ସଂସ୍କୃତ ଶବ୍ଦାବଳୀ ।

ଅରୁଚି	କରଞ୍ଜ	କୋଲ
ଅଳଙ୍କାର	କଳଙ୍କି	କୋଳ
ଅବଜ୍ଞା	କଳମ	ଖଡ଼ୀ
ଅଗସ୍ତି (ଫଳ)	କଳମ୍ବ	ଖଣ୍ଡ (ଗୁଡ଼ବିକାର)
ଆମ୍ର	କଳସି	ଖଲ
ଆସ୍ତୃ	କଳ	ଖାତ
ଆଳୁ	କବାଟ	ଖାତକ
ଆସନ	କାଣ୍ଡ	ଖେଳା
ଆହୃତ	କାଳୀ	ଖୋଲ
ନୁ (ନିଷେଧ)	କାଷ	ଗଞ୍ଜ (ଭଣ୍ଡାର)
ଉଦନ୍ତ (ବାର୍ତ୍ତା)	କାଶୀ (ତୃଣ ବଃ)	ଗନ୍ଧ
ଉଦୁମ୍ବର	କୁଣ୍ଡ(ଣ୍ଡୀ)	ଗମ୍ଭାରୀ
କଙ୍କାଲ	କୁଣ୍ଡଳ	ଗରଲ
କଣ୍ଠୀ	କୁନ୍ଦ	ଗାଲ
କଦଳୀ	କୁଲାଙ୍ଗାର	ଗୁଡ଼
କନ୍ଥା	କୂଳ	ଗୁଣ (ରଜ୍ଜୁ)
କନ୍ଦମୂଳ	କେତକୀ	ଗୋଧି
କଫ	କେନ୍ଦୁ	ଗୋରସ
କମ୍ବଳ	କୋଣ	ଗୋବର *

---

*ଗୋଷ୍ଠାନ୍ତ ଗୋମୟରସୁର୍ଣ୍ଣଶୁଷ୍କଚୂର୍ଣ୍ଣିତଗୋମୟଂ,
କା[illegible]ବରନ୍ତୁତ ସମାଖ୍ୟାତଂ ବରଷ୍ଟଂ ଉପସାଧନେ (ଭାବପ୍ରକାଶ)
[illegible] — ଦତ୍ତ

ଗୋଲ
ଗୋଲା
ଗୋଷ୍ଠୀ
ଗୌଣୀ
ଘଣ୍ଟା
ଘଣ୍ଟିକା(ଛାଳୁସ୍ଥକନ୍ଧା)
ଘାସ
ଘୋଲଂ
ଚକ୍‌ଚକ୍‌
ଚଣ୍ଡ (ବେଗ)
ଚୀର (ଗୋସ୍ତନ)
ଚୂଲ
ଚେଡ଼ୀ
ଚେଷ୍ଟା
ଚୋର
ଛଟା
ଛନ୍ଦ
ଛଲ
ଛୁଲ
ଛୁରୀ
ଜଟା
ଜୟନ୍ତୀ
ଜାଲ
(ମତ୍ସ୍ୟଧର ଓ କୃତ୍ରିମ)

ଝଞ୍ଝା
ଝଣ୍‌ ଝଣ୍‌
ଝିଣ୍ଟିକା
ଡ଼ମ (ଜାତି ବିଃ)
ଡିମ୍ବ
ଡ଼ୋର
ଢୋଲ
ତାଲ
ତାଳୁ
ତୁଣ୍ଡ
ତୁଲୀ
ତେଜପତ୍ର
ଦର (ଈଷତ୍‌)
ଦର୍ପଣ
ଦଲ(ଜଲୋପରସ୍ଥ-ତୃଣ)
ଦୀପ
ଦୁର୍ଲଭ
ଦେବଖାଡ଼ି
ଦେବଦାରୁ
ଦୋଲ
ଦୋଲୀ
ଧାର(ଋଣ)
ଧୂଳ

ନଖ
ନଳୀ
ନା (ନଦେୟ)
ନାଟ
ନାଡ଼ୀ
ନାରଙ୍ଗ
ନିଜ
ନିର୍ମାଲ୍ୟ
ପଙ୍କ
ପଟ
ପଟୀ
ପଣ
ପଲ
ପଲ୍ୟଣ
ପାଗଲ*
ପାଦ
ପାରଣା
ପୁର
ପେଡ଼ା
ପ୍ରତିମା
ଫେଣ
ଭଙ୍ଗି
ଭାର
ଭାଲ

ଂ ଅତ୍ର ସନ୍ଦେହ ମନ୍ଥନଂ ମଥିତଂ ଘୋଲ ମୁଚ୍ୟତେ । (ସୁଶ୍ରୁତ)
*ପାଗଲାସ୍ତ୍ୟାଙ୍ଗ ଦ୍ରାବାୟୁ ଗୃହାୟୁ ବଧ୍ୟଗମ୍ପତ(ବ୍ରହ୍ମବୈଃପୁଃ)ପା--ଗଲ-କ୍ଲିଂ

ଭେଉ(ଷ)
ମଲୁଟ
ମଙ୍ଗ (କୌହ୍ଲାଗ)
ମଠ
ମଣିବନ୍ଧ
ମଣ୍ଡପ
ମଣ୍ଡଳ
ମୟୂର
ମନ୍ଦାର
ମଘାତ
ମର୍ମ
ମଞ୍ଜି
ମଶାରି
ମହାକାଳ
ମାରକ
ମାଳୀ (ଜାତ ବି:) ?
ମାଳି
ମୁଚୁକୁନ
ମୁଣ୍ଡ
ମୁରଲୀ
ମୁଷଳ
ମୁହୂର୍ତ୍ତ
ମୂର୍ଚ୍ଛନା
ମୃଦଙ୍ଗ
ଯ

ମେଳା
ମ୍ଲେଚ୍ଛ
ଯାଗ
ଯାଜ୍ଞାୟୁଷ
ଯାତ୍ରୀ
ଯୋଗୀ
ଯୌତୁକ
ରକ୍ତ
ରଙ୍କ [କୃପଣ]
ରଙ୍ଗ
ରସ
ରାଗ
ଲ
ଲଳ
ଲକ୍ଷଣ
ଲଘୁ
ଲବ
ଲେଖନ
ଲେଖା
ଲେପ
ଲେଶ
ଲୋଧ୍
ବଂଶଲୋଚନ
ବଡ଼ା

ବନ୍ଦନା
ବଳ୍କଳ
ବର
ବରୁଣ (ବୃକ୍ଷ)
ବଳ
ବସ୍ତି (ଔଷଧ)
ବତ୍ସଳ
ବାଟ
ବାଣି(ଶରସୂତ୍ର)
ବାଞ୍ଛା
ବାଦାମ
ବାନ୍ତି
ବାର
ବାଳ
ବାସନା (ଗନ୍ଧ)
ବିଷଣ୍ଡା
ବିଭୂତି
ବେଣି(ଣୀ)
ବେଦନା
ବେଦି
ବେଳ
ଶରତ୍[କ]
ଷାର[ଷ୍ଟ]
ଶିପାଣି

ଶିମ୍ବ	ସଙ୍କୋଚ	ହାଙ୍ଗର [ମତ୍ସ୍ୟ ବ:]
ଶିଗ୍ରୁ	ସନ୍ନିପାତ	ହାନି
ଶିଲ	ସଭ	ହାର
ଶୁଣ୍ଠି	ସେର (ପରମାଣ ବ:)	ହାର [ପରାଜୟ]
ଶୂଲ	ସାକ	ହିଙ୍ଗୁଳ
ଶୂଲା [କୀଲକ]	ହଣ୍ଡା (ବୃହଦ୍ଧଣ୍ଡିକା)	ହିମ
ଶୋଥ	ହତ୍ୟା	ହୀନ
ଶ୍ରାଦ୍ଧ	ହରଣ	ହୁଡ଼ୁମ୍-ଉଷ୍ଣତପିଣ୍ଡକ
ଶ୍ରୁବ	ହରତାଲ	ହୁଲହୁଲୀ
ଷଣ୍ଢ [ବୃଷଭ]	ହଳ	ହେଳା
ସଂକ୍ରାନ୍ତି	ହସ	

ସମାପ୍ତ ।